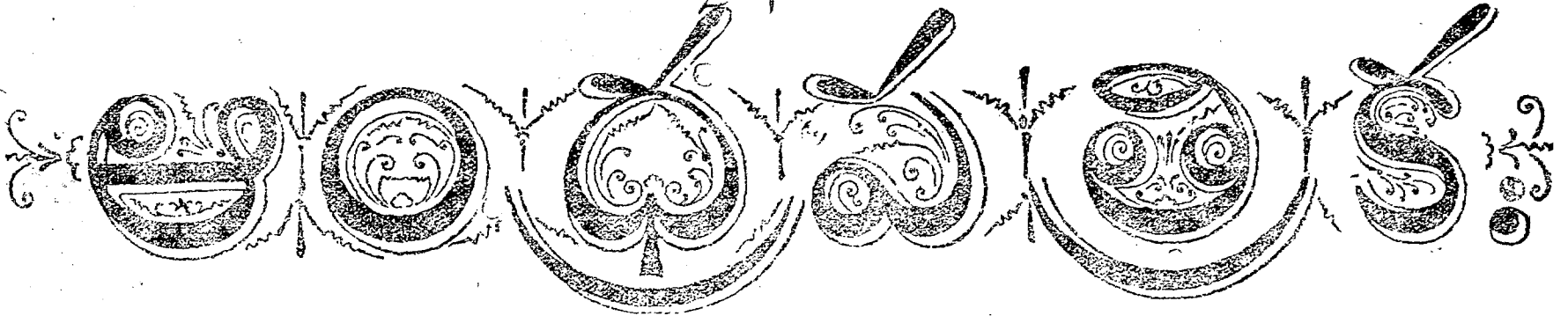

25/11/15

308624

వార్షిక గాకి 9 వైసలు

VOL. 2.

జేన్ పబ్లికేషన్ 1915 నం. నవంబరు నెల 25 వ తేది గురువారము

NO. 202

సంపుటము. 2.

రాక్షస వామ నం వత్సర కార్తిక బహుళ చవితి 8.

సంచిక 202

గాంధీర్వ పూట

హార్మోనియములు

హార్మోనియములు కర్ణాటక కీర్తనలు తగిలుగా ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినవి.

1 నెం. పూట రూ. 20-0-0

8 నెం. గారంటీ 2 నెం. పూట రూ. 20-0-0 2 నెం. గారంటీ 2 నెం. హార్మోనియములు కర్ణాటక కీర్తనలు తగిలుగా ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినవి. మొత్తము 17-00 మొదలు ఆశీర్వాద హార్మోనియములుగలవు. ఉపాధ్యక్షులు లేకనే స్వయముగా హార్మోనియం వాయించు నేర్పుకొనుటకు కలిగిన గ్రంథమునం దిప్పుడు శ్రీమాన్ బల్లారికృష్ణమా చార్యుల వారి నాటకపాటలు 4 వాగలు విశేషముగా ఖ్యాతువును విగాన ఆలస్యముచేసి మోసపోతున్నారు. వెల 2 రూపాయల మాత్రమే. రోహత, సింగర, రాశీ, సన్, హంబర, బ్రయింపు వైకల్లు కావలసివారు మాకు వ్రాయుడు.

మద్రాసు స్టోర్స్ సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ 15 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

కాకినాడకోటిపల్లి మోటారుబండ్లు

ఈ నెల 15 వ తేదీనుండి మోటారుబండి పరీక్షా జూరు ఉదయము 7-30 కు కాకినాడలో ప్రారంభమైనది. పరీక్ష చేయించిన మోటారుబండి కంపెనీ ఆఫీసులో నుండి బయలుదేరి కోటిపల్లి 9-40 కు చేరును. తిరిగి కోటిపల్లిలో 10 కు బయలుదేరి 12-30 కు కాకినాడ చేరును.

మధ్యాహ్నము, 1-30 కు కాకినాడలో బయలుదేరి 2-50 కు బ్రాడ్వేగాను చేరి, తిరిగి 3-20 కు అక్కడ బయలుదేరి 5-00 కు కాకినాడ చేరును.

రంగూను టేకుకలప అంగా పలకలు రత్నకట్టలు కమ్మలు వగయరా వూర్వముకంటే ధనము తగ్గింది మిక్కిలి యిందున్నాను.

The English Motor transit Company, Automobile Engineers, Proprietor, A. SUBBARAYADU COCANADA.

ఆచంట సుబ్బారాయుడు, కాకినాడ.

మన శత్రువులు.

ఇందు పాగడట్టు, సిగరెట్లు, కల్లు, సారాయము, కాఫీ, టీ, నల్లమండ్లి, మొదలగు అన్ని దుర్భాషములను గూర్చి వ్రాయబడినది. బాలరహ బోధించుటకు వీలగునట్లు 82 పాఠములుగా విభజించబడినది. వెల 0-5-0 లా గోతము బుద్ధుండు వెల 0-4-0.

ఆకాశ విమానములు.

వీనిని గుఱింపి యిదిగత కవచము తెలుగులో వ్రాసి యుండలేదు. ఈ గ్రంథమున విమానముల నిర్మాణము, అవి అక సముద్ర సంచరించువిధము, వీనిని నిర్వహించు చక్కగా వివరింపబడినది. విమానములను బయట చూడకలపు. వెల 0-8-0

పాలకర్తి రామమూర్తిగారు.

టీచరు మిషను కాలేజీ, గుంటూరు.

ద్రాపది స్వయంవరము

అట్లును మత్స్యయంత్రము తెగ వేయు చిత్రపటం చిత్రలేఖనమును అసహన సాంఘికము గలపాదించి ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఎ.జె.ఎస్. రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నవరసములు అద్భుత గట్టిపట్టు చూపబడినది. కేయల నిది ప్రతియొకరి కష్టక సుందరిగదని చెప్పుటలో సరికయ్యే యంతమాత్రము లేదు.

ప్రాసెస్సుపటము 0-1-0 పాటోగ్రాఫు 0-0-0

వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకము

కె.యల్.యెస్. సోమయ్యలు అంకునచ్చు, 289) బుక్ సెల్లర్స్, రాజశంకర్.

మహామహాపాధ్యాయ బ్రహ్మ శ్రీ కొక్కొండ వెంకటరత్నకవి విరచిత గ్రంథములు కొద్దిప్రతులు గలవు నలభయవారీ క్రింది విజ్ఞానమునకు వ్రాసికొనవలెను.

- 1 విశ్వేశ్వరీయము 0-2-0
- 2 కొక్కొండ మహావ్యూహము 0-0-0
- 3 సింహాచల యాత్ర 0-0-0
- 4 గోవావారి వ్యవహారము 0-0-0
- 5 వియోగి దీక్షితులచరిత్రము 0-0-0
- 6 నరకాసురవిజయ చరిత్రము 0-0-0

కోడైభువులు ప్రత్యేకము

కొక్కొండ కుమారినరసింహం,

(281) రాజమహేంద్రవరము

కస్తూరి

విషజ్వరములకు, కలరాకు, సుంధికి, కాలింతకు రోగములకు, వాతములకు, చిన్న చిట్టల జబ్బులకు, పుష్టికి కస్తూరి యావయోగమైన మందని సర్వత్ర తేలిసియున్నది. కాఫీ, కస్తూరి బంగారమున కన్న ప్రయోగముగలచేతను, నవనర సమయములందు దొంకులు దుస్తయము మాడిపోయినచి కస్తూరి యుండితర వజ్రార్థము కేవియును తేల్చుటకన్దు. ఇంత వరకు మా తావునుండి కొనివెనారల కీ విషయము తెలిసియున్నది. కొనవడా రోకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియును. కొట్టుచేయుటకలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోకు. తులం 1-కి రూ. 20-0-0

అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు.

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దలాలి కె.సి. మోహనాంజి సౌందర్యము, లావణ్యము. ముగ్ధత్వమరమ్యముగ లిఖించబడినది. దీనిపై నెల 31 వ తేది బొత్తున రోకసారిగ వాడుగు రూపముల విజయగల చూడవలె గోడువాగలకు క్యాలండరు విడిచిముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బితో రూ. 0-8-0; డబ్బితో 1-కి రూ. 5-4-0

తామర తైలము	పండ్ల పాడి	మోహినీ తైలము
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సిసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయించబడును.

అమృతాంజనము డిపో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 6 రంబు వెట్టిపెద్ది, మద్రాసు.

ఈ యధ్యక్షులవలన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు ముద్రింపబడుచున్నవి. దుర్భాగ్యులకు మోటుకే కంప్యూటర్ యాకాధంకము గలగను.

వనోషధి సారసవరిల్లా.

ఇది జీవహనునందులును నెత్తురుగడ్డలను మరయు సకల చర్మరోగములను వాగుజేయును. క్షేణిపోట్లు, పాతిమా ముఠుపోట్లు వీరసపట్టు, రక్తని వారములనగలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయముగను. ఇదిచర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడతింతు వలన పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురు కుద్దికలని వృద్ధిజేయును. క్రిమికలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మూర్ఛు గనుపించును. తెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము వాగునవును.

సిసా వెల రూ. 1-4-0.

కుప్పకుమందు:- ఇది చర్మమును పూర్తిగా వాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారత సున్నుల (రాగు టకు మందు) నాగల్లితైలము వైపునకు మందు. ఈ రెండుకని సెలరోజులకు సరిపోవు యెండు 5-0-0.

ప్రాప్తై:- పి. డి. సావంత్, 088, కననవాడి, నం. 2, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 124 No. 2, Bombay.

పటిసరియవచ్చును ఓట్లెన్నికైనా రను పేరును వేరేమీచి తీయవలెను. ఈయనంప దృగ్మతలు గ్రతి మనాశనం న గొప్ప గొప్ప పేరుగల చుకాణములలో కొరకును. అట్లు దొరకనియెడల సోల్ వజెంట్లు సోల్ వజెంట్లు:—అట్లొక్క ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ లెమెంట్ కంపెనీ, నెం 153 జూమారుపేరు, బొంబాయి, మద్రాసు ఏజెంట్:—పేహతా ఫురహీల్ షే మూర్తి, నెం 29, వై నాబాబ్ రోడ్, ఫూబంగడిసెమూడం, చుద్రాసు

గౌమహానుజు.

మన స్త్రీలు

ఆంగ్లేయభాషాభ్యాసంపదలయినా?

ఈనెల 18వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో రంగభట్ల గున్నయ్య శాస్త్రిగారు "స్త్రీల యాభ్యాసంపదలయినా?" యని ప్రశ్నించుచున్నారు. జాతీయవిద్యయొక్క యావశ్యకము చక్కగా విశదపడియున్న యీ కాలమున నీ ప్రశ్న యసంగతమేయైనను, మనలో గొందఱు నాయకుల మనశానుభూతి, స్త్రీలకు ఇంగ్లీషు కాలెస్ని యనాలోచితముగఁజేయు తీర్మానములనుబట్టి, దానినుబట్టిచెట్లు తేలుటకు శాస్త్రిగారు దీనిని ప్రకటించినారు. వారుమాత్రము ఇంగ్లీషుభాషను మన స్త్రీలవద్దకు చేరవీయవలెననుచున్నారు.

మన నాయకులు కేవలము విశుద్ధజాతీయవాదులు కాక పోవుటయే వారియసంగతపు టాహుళ్యం గారణము. తేటన్న కలాశాలలలో బురుషులకు భాషాభ్యాసము గావించి యింగ్లీషుభాషను చాచుకొనినామెల యొకరి కొకఁడై వారు మన స్త్రీలకు భాషాభ్యాసమునయేల నాన్పెత్తును? వారు ఆంధ్రమున స్త్రీలకు భాషాభ్యాసమునకు యిచ్చును ప్రశ్నింపవచ్చును. అయినచో మన భాష యిప్పుడు కలాశాలలలో బ్రధానముగాఁ జేయఁదగినంత సర్వాంగపుష్టిగలిగి యున్నదా? మన కలాశాలలలో భాషాభ్యాసము బ్రధానముగావించి మనవిద్యార్థులచేతికిచ్చుటకు బుద్ధకము లేకదే నున్నది? అది యెట్లు సమకూరునని నాయకులు తలంచుచున్నారో యట్లే స్త్రీలభాషాభ్యాసముగూడ సమకూరునని యెలతలంపరాదా?

మనస్త్రీలకు జ్ఞానముతోడనేగాని ఇంగ్లీషుభాషతో నెంతమాత్రమును బంధము. పురుషులయందు నున్నదనినాడ నట్లే యెనను మనప్రభువులు స్వభావము దధికాభిమానము గల ఆంగ్లేయులకు లగుటవలన మనకు ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకొనక తిట్టదు. భారత వానిములు సాంఘికధర్మములను నిర్వహించుచున్నవారేగాని వారికి రాజ్యభారముతో బంధము. అట్టి యవసరమున్న వారు మాత్రము దాని భర్తసేవకు లాభకరమగును. ఆంగ్లేయభాషను మన కలాశాలలలో రెండవభాషగా నియమింపవలెనను నిశ్చయపుఁ బరమాధి, మనకు కష్టసహనము నీర్ధించినదవ ఆంగ్లేయులు నైపుణ్యముగాఁ జేయుటయే యని తెలిసినచో మనస్త్రీలకు ఆంగ్లేయ భాషను నేర్పవలెనని నెట్లు నే తెలియగలదు.

ఆంగ్లేయభాషను మన మభ్యసించి యే భాగతీయ సాంప్రదాయమును, దేశీయభాషను దిరస్కరించి కోరిన వేముచున్నాము. ఇంక మనస్త్రీలకు గూడ నది చెప్పినచో కొఱవి పెట్టి తల గోకికొనవలసినదియే. స్వధర్మవిజ్ఞానమును, స్వజాతీయాభిమానమును స్వధర్మసేవాపరామిత్యము లేని మనస్త్రీలకు, భారతీయ యువకులనుబట్టియు కానించు నధికారముగల రచయితలును ఆంగ్లేయభాష ప్రచురమును బ్రోత్సహింపవలెనను నిశ్చయము మనకు మనస్థిరమైనదా? సర్వసంతోషములను విజ్ఞులగు మనలకు గీటుబొమ్మలవలె నాడించుచున్న మన కీటుబొమ్మలవలె స్వధర్మవిజ్ఞానమును గునని లేనప్పుడు పురుషసంహులకు మనసుగతి జేయఁగ జెప్పనక్కఱలేదు. మన స్త్రీలకు ఇంగ్లీషుభాషను నేర్పవలెనను ప్రభుత్వమునకు తలపెట్టినచో నట్లు చేయవలదని ప్రార్థింపవలసిన మనమే యిట్టి తలంపుతో మనకు చూచి లోకము నవ్వక పోదు.

పురుషులనుదలి జాతులన్నియు సాంగ్లేయులు నాత్రయించియే నాగరికత కనాపరదు. ఆంగ్లేయ మననెట్టిదో యెటుంగక యాంగ్లేయ స్త్రీలకులై నెప్పుడు నాగరికత కనాపరదని పేరొందిన రుణులు లనేకజాతులలో నున్నాడు. మన భారతజాతీయ నాగరికత కాంగ్లేయము తగినది గాదు. మన జాతీయ నాగరికత యంతయు సంస్కృతము నగర్భితమై యున్నది. మన నాయకులలో జాలవులందరి సంస్కృత మెట్టిదో యెటుంగక వారకులవలననే యిట్టి నైపుణ్యములకు లగుటకు గారణ మైనది. మేము భారతజాతీయ నాయకుల మని విజ్ఞులగు మన నాయకులు సంస్కృతభాష నభ్యసించినవారు కానిక విశుద్ధజాతీయ నాయకులు సిద్ధింపదు. అప్పుడు జీవితములయందు భాషాభ్యాసము వినియోగపడినచో వారు మధ్యాహ్నమున నాతియే గావించు కాగలరు. సంస్కృతమును బూజించు మనకు విశుద్ధజాతీయములు కాలేదు. మన స్త్రీలు సంస్కృతము నభ్యసించినవారి గార్లమైతేము నున్న గురిమనీయలు పుట్టజాలరు. కావున మన స్త్రీలకు ఇంగ్లీషు అవసరమొక మాత్రమున లేదు. శ్రీహరి ముద్రాపాత్రకాస్త్రీ.

చెన్న పురి శాసనసభ

నిన్నటి సమావేశముయొక్క కార్యసంగ్రహము

ఘాటీ కాపరుల రక్షణబిల్లు

గౌ. కేశవపిళ్లగారు.

ఇటీవల ఘాటీ కాపరులపై అధికారులును ప్రజలును కూడ అసహ్య పడి వాళ్లకు అవసరపు తొందరలను కలగజేయుచున్నామని యీ సభకు విద్యుత్తులు విస్తృతముగా జెప్పి నమిత్త మున కాపరులు అననర మనము, అట్టిభాష నాను నుపయోగించుటకు సభవారి మనముతో కోరుచున్నామని మన చెప్పి గౌ. కేశవపిళ్లగారు పోయిన అక్టోబరు నెలలో తిరుచినాపలి లో జరిగిన సమావేశమును ప్రధానాధికారులుగా జెప్పి బంధుకారి యెట్లు కాని ఘాటీలందఱోవును ఘాటీలను ను చెల్లించకపోయినచో, అబంధిని, లేక ఆయెట్లును, అచట నిలిపివేయుటకు ఘాటీకాపరికి అధికారముకలదు. తిరుచినాపలి ఘాటీకాపరి యొక్క డిట్లుచేయుగా, అసనిని దొంగతనపు నేరముక్రింద అన్వయించి జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగూడా పోరబడి వానిని శిక్షించెను. పెద్ద పెద్ద అధికారుల యిట్లు పోరబడుచున్నపుడు ఘాటీకాపరులు కాపరినిబంధించి సాహాయ్యమునరక్షింపబడుట యత్యవసరము. ఈ యవసరమును కనిపెట్టియే యిట్టి భాషనోపపాదమును చేయుచున్నామని చెప్పి కేశవపిళ్లగారు విరమించిరి.

గౌ. డాక్టరు నాయుడుగారు.

ఈ తీర్మానమును గౌ. నాయుడుగారు ఆమోదించిరి. ఘాటీకాపరులకు విసుగు అనిన నేమో యెరుగరనియు, వారలకు అపవిత్రపుటోపు కలదనియు, ఆయొక్క సభ్యులును క్రైస్తవులవారలకు రక్షించును ముక్తములు, అట్టివారి రక్షణార్థముదేశంపబడిన యీ తీర్మానమును కాదు ఆమోదించుచున్నామనియు చెప్పి గౌ. నాయుడుగారు విరమించిరి.

సర్ శివస్వామి అయ్యుడుగారు.

గవర్నమెంటువారి తరపున మాటలాడుచు గౌ. సర్ శివస్వామి అయ్యుడుగారు ఈ యుపపాదనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమును గుఱించి ప్రసంగించుచు, తిరుచినాపలిలో జరిగిన అన్యాయమును గవర్నమెంటువారి దృష్టిపరచుటకు చెప్పుటయే దీని యభిప్రాయ మైనదని, అతను తాలూకా కాగడములన్నిటిని తెప్పించి, తప్పిదములను సవరమును చేయును గవర్నమెంటువారు నడిపించెదరని చెప్పిరి. అదిచాలక, ప్రత్యేకముగా కాపరులపై యుపపాదించదలచినచో, దానివలన సభవారి కాలము వృథాయుపోవుననియు, అట్టిభాషకు మొకజేత యుపపాదనమును ప్రస్తుతపు కాపరులకుంపై అధికారిపరంగా మేము ముందగలదనియు గౌ. శివస్వామి అయ్యుడుగారు చెప్పిరి.

గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు.

జమీన్దార్ కేశవపిళ్లగారు యుద్దేశము ప్రత్యేక కాపరిని పాదనమై యుండవలయు, ప్రతి విధిసంబడి తిరుచినాపలి కేసు తాలూకా రికార్డుల ఇంకను తెప్పించవలయు అత్యవసరమనియు గౌ. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు చెప్పిరి.

గౌ. కేశవ పిళ్లగారు జవాబు.

తమయుపపాదనము నుపసంహరించుకొనుచు. తిరుచినాపలి కేసును గురించి వివరమెట్లునె కాదు దాని విషయమై ప్రశ్న నడచు దలచుచున్నా కాపరిని తెలియజేయుగా ఆ పోక్స కాలాతీత మైనది తీసివేసి గావించు, అందుచేత ఈ తీర్మానోపపాదనమును తాము ప్రకటించియున్నా, విషయము పోరబట్టకామిట్లో కూడుకొని యున్నది కావున, గవర్నమెంటు వారియొక్క తగిన చర్యను చేయుదురని నమ్ముచున్నామనియు చెప్పి గౌ. కేశవపిళ్లగారు విరమించిరి.

మద్రాసు అవుట్రీస్టులూండింగు అండ్

సిప్లింగ్ ఫీజుఆక్టు

గౌ. సర్. శివస్వామి అయ్యుడుగారు

ఈ పేరున బరకు 1895 సంవత్సరపు శాసనము యొక్క సభ రణచేయు మతియొక శాసనము ఇదివరకుజరిగిన సభలలో చర్చింపబడినదనియు, అదిట్లుగ నెపుడు నెత్తు కమిటీకి పంపనవసరము లేదనియు గౌ. శివస్వామి గారు పుకారించిరి.

తీర్మానము ఆందోచే నియమింపబడెను.

పిమ్మట అట్లును శాసనము సుంజారు చేయుటకు గౌ. శివస్వామిగారు కోరిరి. బిల్లులోని నిబంధనలు ఒకదాని

తరువాత నొకటి చదివిన తరువాత బిల్లు శాసనముగా సంగీకరింపబడెను.

జిల్లా మునిసిపాలిటీఆక్టు.

గౌ. శివస్వామిగారు.

1884 సంవత్సరపు ఆక్టును సవరణచేయు నిమిత్తము ఇచ్చుడొక బిల్లును సుపపాదించుచు శివస్వామిగారు మాటలాడిరి ఈమధ్యను అనేక స్థలములలో నివేశగృహములకు దగ్గరగా ఫాక్టరీలను, మిల్లులను పెట్టి పనిచేయుచుండుటచే నానిమిత్తము చాలా ఫీర్యాదులు వచ్చినవి. అందుచేత ఈమధ్యభ్యసమును ఆపుజేయు నేర్పాటు చేసి నోయొకదానిని చేయవలయుననిచెప్పిరి. ప్రస్తుతపు ఆక్టులోని 188 సెక్సులో మునిసిపాలిటీలకు నచ్చిన అధికారము చాలదనియు, అనేక ఫీర్యాదులు వచ్చి యుండుచుండుచు, గుంటూరు నుండియు, దక్షిణ దేశము నుండియు నచ్చుచున్నవియు, యంతసాహాయ్యమువలన పనిచేయు కర్మాలయములేయుకూడ నివేశగృహములచేత కట్టినయిరాదాయ, ఇట్టి యేర్పాటుల సుదీనించు నీతిర్యాసము సభవారి యంగీకారమున బడయగలదనియు చెప్పి గౌ. శివస్వామిగారు విరమించిరి.

బెడ్కోర్టుగారు తీర్మానమును ఆమోదించిరి. గౌ. రామానాథాచార్యులుగారు బిల్లును బలపరచిరి. గౌ. రామచంద్రరావుగారు కూడ బిల్లును బలపరచిరి. పిమ్మట తీర్మానము సభవారిచే అంగీకరింపబడెను.

పిమ్మట గౌ. శివస్వామిగారు బిల్లును నెత్తు కమిటీకి పంపుటకు సభవారి యనుమతించిగెను దీనికి సభవారింగీకరించి యీ క్రింది వారిని నెత్తు కమిటీగా నేర్పరచిరి:—బెవిడ్సు, కార్పెటె, బెడ్కోర్టు, నాయరు, రామచంద్రరావు, నుబ్బరాయలారెడ్డి, రామానాథాచారి, సర్ హ్యూఫ్రెజు, సర్ శివస్వామిగారు.

సామాన్య తీర్మానములు.

గౌ. కేశవపిళ్లగారు

గౌ. కేశవపిళ్లగారు:—అధికారి విభజన సంఘమువారు చేసిన నిశ్చారములను ముందరి యిటీవల ఇండియా దొరతనము వారు స్థానిక పరిపాలనమును గుఱించి జారీచేసిన ప్రకటనలో ప్రకటించిన ప్రకారము చెప్పి పురి రాజధానిలోని గ్రామములలో పంచాయతీలను నేర్పరుచు సందర్భమున వలయుకార్యక్రమమునుగురించి సలహాచేయు సభవారిని కోరుచున్నాను. 1918 వలె. లో నిట్టితీర్మానమునె యుపపాదించుట దుర్లభమని తినిగాని అప్పుడే విషయము ఇండియా దొరతనము వారి యాలోచనలో నున్నదని దానిని నప్పటికి నిరాకరించిరి. కాని యీమధ్యను పంచాయతీలను పట్టి చెప్పి పురి గవర్నమెంటు వారికి ప్రకటనకు జారీచేసిరి. సభవారిను పత్రికలలోను కూడ దానిములమున ప్రజలకుగలిగిన యనుభూతికృతడెనది. ఆ ప్రకటనను సవరించుటకు గవర్నమెంటు వారినిషయమున వెనకంజ చేయుచున్నారని తోచవలెనదు. ప్రస్తుతముందు 402 యూనియనులు పనిచేయుచున్నవి. వీనిలో 24 యూనియనులకు మాత్రమే నియోజనవాహుక్కు ఈయబడినది. నవ నాగకము చెప్పబ్బి యున్న యీ రోజులలో కూడ యూనియను అధ్యక్షులను నెప్పుకొను హక్కు ప్రజలకు కావచ్చు. పాలక విధానమునందు ప్రజల సహకారమును కోరుటకు మారు వారిపై ననుకూపవడి వారిని నమ్మక వారెను దూరములో నుంచినచో నే మంత యుక్తము విరమిస్తో తెలియరాదు. పై జెప్ప బడిన ప్రకటన ప్రాయశమున్న గవర్నమెంటు వారు అధికారి సభ్యుల సలహాను సర్పంచియుండినచో పంచాయతీల కార్యనిర్వహణ క్రియమును గురించి యెంత ఫలదాయకమైనదియు తయారుచేయు వీలయి యుండునో తెలిసియుండునని నూచించి గౌ. కేశవపిళ్లగారు విరమించిరి.

గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు

ఇట్టి తీర్మానమునె యుపపాదించినది గౌ. కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు తైత్తిర్మానమును ఆమోదించిరి. చాలకాలమునుండి యీపంచాయతీల విషయము నేనోయొక సర్వజనసమైక్యమును సుత్రపు బయలు వెడలుకని యవసరము కాదు కొనియుండిరి. తుదకు మొన్నను అక్టోబరు గవర్నమెంటువారి యుత్తరపు ప్రమరము కాగనె యందలి యసంతుష్టియు

అకాశం గుండు నింతింపబడినది. దీని కంతకును ముఖ్యకారణ మేమనగా, ఆ యుత్తరపునందు గవర్న మెంటు వారికి ప్రజలయందు తగినంత నమ్మకము ఉండకపోవుటయే యని తేలుచున్నది. అధికారి విభజనము వారి నిర్ణయాల ప్రకారము గ్రామపంచాయితీలు నెలకొల్పబడవలసిననుటకు నెవరును వ్యతిరేకము చెప్పవలదు. ఈ పంచాయితీలు జయప్రదముగ పనిచేయుటయుననవో, వానికి న్యాయాధికారియును, పాలనాధికారియును కొంతకు కొంతగా వైసవైస చేయుటయును. ఈవాళ్లను కానన సహాయముతో నాదరింపవలయును. ఇట్టి లోటుపాట్లను సాకల్యముగ నెరుకుట యొక విచారణసంఘమును నేర్పరుచుట ప్రస్తుత పాదము ముఖ్యమార్గమే. ఇదియు ప్రకటించబడిన యుత్తరపు అధికారి సభ్యులతో నానందింపకయే గవర్న మెంటువారు ప్రయత్నించిరి. ఈవిషయములను సాకల్యముగాను సాకల్యముగాను విచరింపవలసియున్నది. కావున నొక విచారణసంఘమును నియమించుట యావశ్యకము అని చెప్పి గౌ. కృష్ణారావు గారు విరమించిరి.

గౌ. సర్. శివస్వామిఅయ్యగారు.

గవర్న మెంటువారి తరపున మాటలాడుచు గౌ. సభ్యులు వాస్తవికపద్ధతులనుపరిచి గవర్న మెంటువారిదివలలోనే కార్యకరణమును ప్రకటించిరిచెప్పిరి. వైజనంఖ్య శిష్యుడియై యుత్తరపు జిల్లాకలెక్టరులతో చేసిన యాలోచనమీదనే ప్రకటించబడినదయ్యు దాని ప్రకారము 3000 మందికి వైస గల గ్రామముల కన్నిటికి లోక్మంబులను ఆర్థిక ప్రకారము యూనియను పంచాయితీలు వచ్చుననియు ఇదివరకు అట్టిపంచాయితీలు 800 కలననియు, ఇప్పుడీక్రొత్త యుత్తరపు ప్రకారము 8000 తక్ 10000 వరకు క్రొత్తపంచాయితీలు ఏర్పడగలననియు, ఇట్టిసంస్థలను ప్రజాసంతుష్టికి నేమి కారణముండగలదో తమకు తెలియరాదనియు గౌ. శివస్వామిగారు చెప్పిరి. ఈపంచాయితీలకు తగినంత అధికారము లేదనేదడు విషయమున నివరకుండిన పంచాయితీలు సరిగా పనిచేయుటకు కారణము అధికారములు లేకపోవుట కాదనియు, ఆ కారణము డబ్బులేకపోవుటయే యనియు, ధనోపమే కారణమనవో, ఇంకను మరికొన్ని పంచాయితీలను ఏర్పరచివో ఆలోచన మెట్లా తీరగలదనియు శంకించిరి. ప్రస్తుతపు పంచాయితీలు వారి అధ్యక్షుని వారే మొన్న కొనవచ్చును; వారి వ్యయములను వారే నిర్ణయించుకొన వచ్చును. 3000 కంటెను తక్కువ జనసంఖ్యగల నిన్న గ్రామములకు చాలంటి పంచాయితీ లేర్పరచబడినవి. ఈవల్లెట్టి గ్రామపంచాయితీల విషయమున గవర్న మెంటువారు సాధక బాధకములను గవర్న మెంటు వారగయున్న కారణమున కానననమ్మకములను యూనియను పంచాయితీల కార్యనిర్వహణమున కెట్టి యభ్యంతరముకలగగలదు? ఈసందర్భమునవలయు కార్యోపక్రమము చేయబడినది. కావున ఇంతలోనే తొందరపడి విషయమును గవర్నము కొంత విచారణసంఘమును నేర్పరుచుట యొక్క ముఖా? కొంతకాలము వేచి ప్రస్తుత కార్యధలమును జూచి కార్యక్రమమును నిర్ణయించుట యొక్కముకాదా? యని అడుగుచు, ఇప్పటిలో విచారణసంఘమును నేర్పరుచుట తమ యభిప్రాయము కాదనియు, మొత్తముగాద ఈయనపాదములతో నేకీధనింప లేనందునకు చింతింపబడుచున్నదనియు చెప్పి గౌ. శివస్వామిగారు మాగించిరి.

గౌ. బి. కె. రామానుజాచార్యులుగారు.

గౌ. రామానుజాచార్యులుగారు క్రొత్త పంచాయితీలను పాత పంచాయితీలను తిహాజీవనీ మాటలాడుచు కొత్త పంచాయితీలలో గ్రామాధికారిగూడ వోటిచ్చి నానందము, ఆతడొక్కడ నున్నంతకాలము ప్రస్తుత పద్ధతుల ప్రయోజకత్వమును వేరేమాడ నక్కరలేదనియు చెప్పిరి. శిల్పవాణ్యములను తగ్గించుకొనుట పంచాయితీ నిర్మాణమును కొరచున్నాయి. అచటికి గ్రామాధికారి యెందునకు? గవర్న మెంటువారు జిల్లాకలెక్టరులతో సలహాచేసివారట. తమయొద్దగలను, తమతోవాటు సమానాభిప్రాయమునకు కలెక్టరులతో సలహాచేసి యుపయోగ మేమి? యని గౌ. ఆచార్యులు గారడిగిరి.

గౌ. ఉపాధ్యక్షుడు.

చర్చ యాసితిలో నుండగా విషయమును నింతకంటె నెక్కుడుగ స్పష్టముచేయ నెంచి గౌ. ఉపాధ్యక్షుడు లేచి పంచాయితీలకు న్యాయాధికారియును గూడ నీయగల కాననమును నొకదానిని తాముపాడింప తలచుచున్నట్లును అందునకు ఇండియా దొరతనమువారి యజ్ఞ కావలసి యున్నట్లును అబ్బిలును తాముపాడించునపుడును. ముంత రునుగ్రామము

విమర్శించుటకు విచారణసంఘ మొకటి ఏర్పరచబడుననియు ఇంతలో గౌ. సభ్యులు దొరతనము వారి యుద్దేశములను గుఱించి యాలోచనకుట శోచనీయ మనియు చెప్పి విరమించిరి.

గౌ. రామయ్యగారు.

ఉపసాధకులు గౌ. శేతపతిగారి యభ్యర్థనలను స్పష్టపరచుచు, ఈ తీర్మానములన దొరతనము వారు తెలిసికొనుటయును చేయనగా అధికారి విభజన సంఘము వారి నిర్ణయాల ప్రకారము క్రొత్తపంచాయితీలు ఏర్పరచబడలేదనియు, నిరుపయోగమును ధృవపరచబడిన తరువాతకూడ వా లోకలోబోర్డు ఆర్థిక ప్రకారము కొత్తపంచాయితీలు ఏర్పరచబడుట శోచనీయమనియు, కొత్తపంచాయితీల నిబంధనల ప్రకారము నిజముగా గ్రామములలో ప్రజాదరణను బడయు నట్టివారు ముందునకు రానేరారనియు, గ్రామాధికారికి అందు స్థానము నొసంగట అనంగతమనియు, ఈపంచాయితీలు జిల్లా బోర్డుల యధీనములోనుండుట మంచిది కాదనియు ఇట్టివాళ్లుగల గల యుత్తరపును వారీచేయుటకంటె యుక్తియుక్తముగా వాలోచించబడి తీర్మానింపబడిన యుత్తరపు కాలకు కాలమారమైనను సరేకాని మంచిది నచ్చువరకు ప్రజలు వేచి యుండురనియు చెప్పి గౌ. అయ్యంగారు విరమించిరి.

గౌ. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు గారు

చాలంటి పంచాయితీలకు గుఱించి మాటలాడుచు వానికి గ్రామాధికారియై యధ్యక్షుడుగా నుండవలయునని నిబంధన క్రేసుస్కరము కావనియు, ప్రస్తుత తీర్మానము యొక్క కొరకు అతిస్వల్పమనియు విచారణసంఘమును నేర్పరచుట యవసర మున్ను గౌ. కృష్ణారావు గారు చెప్పిరి.

గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు.

పంచాయితీలకు చెందిన విషయములకు కొంత భూమి వ్యయమి యు అట్టి దానిని అసాధికారుల సలహామీద పరిష్కరింపబడి యుండినవో ఇట్టి సలహాచేయ లేదును వచ్చియుండ వలయు, ఇట్టి విషయమును విమర్శించుటకు ఒక్క విచారణసంఘమే కాదు ప్రతి జిల్లాకును నచ్చటి స్థితిగతులనుబట్టి క్లియర్ గ్రోవకుండా చొప్పున నెన్నియో సంఖ్యల నేర్పరుచుట తమయభిప్రాయ మనియు, అనునను గౌ. శేతపతిగారి తీర్మానోద్దేశములు వలయు నన్ని యకాశముల నిచ్చును గవర్న దానివై నామోదింపుట ముక్తమనియు గౌ. బి. వి. నరసింహయ్యగారు చెప్పిరి.

గౌ. నరసింహారావుగారు.

చాలంటి పంచాయితీలను గుఱించి మాటలాడుచు క్రొత్త యుత్తరపులోని నిబంధనలను విమర్శించి తీర్మానమును బలపరచిరి.

అప్పటికి గౌ. గౌ. 10 ని. ఆయ్యంగారు. చర్చ పూర్తి కాలేదు. మరునాడుదయము 10 గంటలకు సభ విలంబింపబడినది.

నిన్న (24-వ తేదీ) 11 గంటలకు ఆనరవిలు సర్. మాకోల్లు పూర్ణాచార్యగారి గూర్తవత్తయక్రింద కాననసభ తిరిగి సమావేశమైనప్పుడు, గ్రామ పంచాయితీలగురించి ఆనరవిలు పి. శేతపతిగారు రుపపాదించిన తీర్మానములకి విచారణకువచ్చి ఒడింపబడినది. ఇరువదియిది సభ్యులు వ్యతిరేకముగను, ఇరువదియిది యనుకూలముగను అభిప్రాయము లిచ్చిరి. అధ్యక్షులు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నవారితో నేకీధనించుటకుల తీర్మానము ఆమోదింపబడలేదు.

డాక్టరు నాయుడుగారు.

మీరు పంచాయితీల గురించి యచ్చటించుచు దొరతనమువారి శుభిప్రాయములను విషయమై కొన్ని సంగతులను తెలియజేసిరి. ఈతీర్మానమే గాక పంచాయితీలవిషయమై మరి కొన్ని తీర్మానములకూడ తీసికొనిరాబడినవి. కాని అధికారి విభజన సభవారుచేసిన తీర్మానముల ననుసరించి శేతపతిగారు తమ తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. రానులు కవిమనువారు నిర్ణయాలను, దానిని గురించి ఇండియా దొరతనమువారిచ్చిన శుభిప్రాయమును, రాజపరీక్షకు మించి విషయమై యేమిచేసినది ప్రస్తుతము విచారణార్హములు. పంచాయితీలను గురించి దొరతనమువారేవో కొన్ని శుభిప్రాయములకు వచ్చిరి. కాని వారందుకు తగినకారణములను చెప్పలేదు. ఇప్పుడు నాలుగుమాడు గ్రామములు కలిపి, ఒక పంచాయితీక్రింద ఏర్పాటు చేసిరియు, ఏ గ్రామమున కా గ్రామమునకు పంచాయితీ లేదనియు, అందుచే పంచాయితీలు నిర్వహణ గ పనిచేయ లేదనియు, ప్రస్తుతమున్న పంచాయితీలను తీసివేసి కొత్తవానిని స్థాపించవలసిన దనియు అధికారి విభజన సభవారు తెలియజేసిరి. అనిర్ణయాలను మే మంగీకరింపజాలమని పంచాయితీలను వృద్ధి చేయుటకు చాలనవకాశము లున్న

దని చెప్పి తిరిగిరతనము వారి యభ్యుదాని, తలతోక లేక నాలుగుదగ్రామములను గురిగూర్చి ఒకపంచాయితీని నేర్పరుచుట కలన చిట్కలుండునని అధికారివిభజన సభవారు చెప్పినట్లు తెలిపియున్నాడు. ఆ గ్రామములలోనివారు గాక వైకారెవరును పంచాయితీలకు సభ్యులుగ గాని అధ్యక్షులుగ గాని యందుటకు వీలు లేదని అధికారి విభజనసభవారు తెలిపగా, దొరతనము వారందుకు అంగీకరింపుచు, నామక, అధ్యక్షుల నెన్నుకొనవలెనని యుద్దేశించిరి. అధికారి విభజనసభవారి తీర్మానముల ప్రకారము దొరతనమువారు పంచాయితీలను తిరుగ నేర్పాటు చేయు దురను నూచన ఆమోదియైనను కనుపడుటలేదు. మూలనూత్రి యనకు దొరతనమువారి యభ్యుదానినయ్యెడల కాని ప్రకారము చేయుట కభ్యంతర మెందు? తప్పదారిని తడిసందునకు కారణములను తెలియజేయుదని నాకురుగారు సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యగారుగారిని కోరిరి. ఉద్యోగధర్మ కలన గ్రామమునకు పంచాయితీకి వైస్యగ నుండునని ఇటీవల దొరతనమువారు గేజిట్టులో ప్రకటించిరి. యనకును తరుగుగ గ్రామములో ప్రజాదగ యుండదు. ప్రజలవిశ్వాసమునకు పాత్రుడుగాడు. కమ్మివనవారి నిర్ణయాలను దొరతనమువారింగీకరించి ఎందుచేతనో, పూర్వపుపద్ధతులనే అవలంబింపవలసింది. మరల పాతపద్ధతి నే స్వీయవలంబించుటకు తగినంత కారణ ముండి తీరును. స్థానిక పరిపాలనమునకు గ్రామ పంచాయితీలు ప్రభు సోపానమునంటివి. ప్రజలచుటలను వివరలనుకొననవచ్చును, దేశమునూపర్యవేక్షణతో పాలించుటకు తమకువారు సహాయము చేయవలయునని దొరతనమువారి కల్లు కొరగలదు? గ్రామ పంచాయితీలను గురించి విచారించుటకు కమ్మిటిని యేర్పాటు చేయుట వ్యర్థము శివస్వామియ్యగారు గారిని. ప్రజల కిష్టము కాని పనులను దొరతనమువారు తొందరపడి యేల చేయవలయున? తమకోరిక నెరవేరువెడల కొంతకాలము ప్రజలూరకుండును. ప్రజలు కొరినదెంతయు సహేతుకముగ నున్నది. వారి నేమియు తొందర లేదు.

శివరెండు జి. పిట్టిండిగుగారు.

వీరీతీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి. అధికారి సభ్యులకును గ్రామములలోని ప్రజలతో యెక్కువ సంబంధమున్నవారికిని ఈ విషయము వాగాతెలియును. అట్టివారితో నాలోచించుట వలన లాభకరముగ నుండుననియు క్రొత్తపు లున్న గ్రామములలో పంచాయితీలు పెట్టుట కలన వారికి చాల లాభము కలిగినదనియు వారివలన చీటికిమాటికి కొట్టుల కెక్కు దురాచారము తగ్గి తగాదాలు నశించుననియు దొరతనమువారి తగు విధమున వీని కొరకు పనిచేయవలయుననియు పిట్టిండిగుగారు తెలియజేసిరి.

ఆనరవిలు రామచంద్రారావు గారు.

చాలంటి (అధికారి రామిత్తు) పంచాయితీలను సంబంధించినంతవరకు దొరతనమువారు గేజిట్టులో ప్రకటించిన విషయము లంతప్రకృతికరముగ నున్నవి. అధికారి విభజన సభవారు చేసిన నిర్ణయాలను దొరతనమువారు గీరిరి. కాని, సిని, క్రిమినలు అధికారులను తీసివేసిరి. ఈ విషయమై దొరతనమువారు తప్పు తోచినను పడిరి. ఈ పంచాయితీలను తగిన విధమున వడిమిచుట కవసరము. పంచాయితీల అధికారులను స్థిరీకరించుట కొక కావలసినవకము చాలంటి పంచాయితీల కొనసాగునీ పను నుడిగిరి.

ఆనరవిలు శర్మగారు.

బయ్య నరసింహేశ్వర శర్మగారు చెప్పిరి: ఇటు వంటివిషయములు దొరతనమునకెప్పుడు లేకపోలేదు. కాని, వారే మిటో ఉపేక్షచేసి యూరకొందురు. ఈవిషయమై దొరతనము వారు ప్రజలతో సహాయముగ ఆలోచింపలేదు. అయినను వారు ముందంజవేయుటకు తలపెట్టినరంగుతి పోజులను తోచక పోలేరు. కానివారు తెలిసికొనుటకు పోలకు తృప్తికరముగ లేవు. వ్యవసాలనాను ధరమునకై 40 మేండ్లకుండి తంటాలు పడుచున్న రోజేల గ్రామములకు 40 పంచాయితీలు మాత్రమే యేర్పాటు చేయబడినవి. జనసంఖ్యనుబట్టి చూచితే 4 కోట్ల 20 లక్షలవారికి 60 లక్షలవారికి మాత్రమే లాభకరముగ నున్నదని తేలుచున్నది. ప్రజలు తమ బాధ్యతను, తాము తెలిసికొనునట్లు చేయవలసినదని దొరతనమువారి శోచుచున్నాము. ఇరువత్ పునాది దగ్గర నుండి పని పొంగింబించవలెను. న్యాయ విచారణాధికారులను పంచాయితీల కియ్యవలయును.

ఆనరవిలు సుబ్బగారు శర్మగారు.

క్రొత్తగ పెట్టబడిన పంచాయితీలను తగువిధమున పని చేయుటకు బోతెడుడబ్బు కావలసి యుండుననియు, ఒక్కొక్క పంచాయితీలో 800 గ్రామములండినను, 12 అలాలు

కోలామకంబం పరిచే ముద్దరాగమం గోమక
 వారు:—కలలో పరిచే ముద్దరాగ 69) మది ముద్దరాగ
 మనకు పుట్టినది వీరితో వెక్కొడు చువవడి. మరొకంద
 రికి గాదుమును తగిలెను బాద్రిమకు సోప రమనతమ ధైర్య
 సాహసములను విక్రొమాకాశము నందుకొన నయింబల
 ప్రభుడు. ఇది గాదు నులచే మణించెను. వెనక నతను
 ఉర్దాముగిలొ పరిచెను. ఇతను వెక్కొడు చువోయి
 న్నట్లు తెలియదచ్చినది. సాన్దాయి మేళన పి విష్ణుత్వ తన
 నతను ముడిచె న ఇటీవల తెలియచ్చింది. కె జి మన్.
 స్వచ్ఛంద వైవికపూర్ణముకీ కవాతుచెప్పు ఉన్యోగిగ నుం
 డెను ఈఉన్యోగిగ వాలియోమనప్రదీపము మైమూ
 ల్యమున్న ఒకరెలొ ఉన్యోగిగ ప్రదీపించెను చువోవునకి
 తను 4 బహుమానకము లందున యుండెను. టాన్
 యుద్ధయక వితమ మృత్యువువారి బడెను ఇట్లు 8 గొరక్
 ప్రాత్రమన్న పటాలములొ నునునకును. ఈ పటాలు
 మొక్కమొదగా ఉతిన మరణ కృత్రాంతమును వివరించును
 ఒకసంధాంతకుచుట. నీతినిసోనరికి పువెను. ఈ సమయిలో
 ద్యోగికి స్త్రాత్త్రకం దళిక వీరినిగారమున్నట్లు లీతేళి వెల్ల
 దియచున్నది.

విషయానుక్రమణిక.

మనశ్రీలు	8
చెన్నపురి శాసన నిర్మాణసభ	8-4-5
ప్రధానవ్యాసము	
కేంద్రీకృత ప్రయత్నము	6
బిల్లు, స్థానిక వార్తలు	7
ఐరోపా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీ వార్తలు	8-9
కృత్వాంతములు	9-10
ఇంగ్లీషు తంత్రీ వార్తలు	11-12-13
కాకి కుక్ర. కేసు, లాహోరు కుట్రకేసు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 25-వ తేది

గురువారము

కేంద్రీకృత ప్రయత్నము.

ఈపర్యాయము సమావేశ మయిన శాసన నిర్మాణసభలో జరిగినచర్చ యొక్కతీరిగా నూతన యుగమును ప్రారంభించుచున్న దని చెప్పవచ్చును. ప్రశ్నలు ప్రత్యుత్తరములసంగతి మరియొకనాటికి వదిలి సమావేశమువారి యాలోచనలోనికి వచ్చిన ముఖ్యసంగతులను గురించి విమర్శనాపూర్వకముగా జూచితిమేని యొక్కవిషయము స్పష్టముకాగలదు. రెండువిషయములు మాత్రమే ముఖ్యముగా వివరింపబడినవి. మే మిదివరకు వ్రాసినవ్యాసములను బట్టి ఆ రెండువిషయములును ఇట్టివి మేము చెప్పకయే మాచదువరులు గ్రహించగలుగుదురు. వైద్య పరిషత్తువారి కార్య మొక్కటియు పంచాయతీ నిర్మాణముల విషయ మొక్కటియు రెండును ముఖ్యతమము లని కన్పట్టివవి. ఎన్ని వైపులనుండి యెందరు వైద్యపరిషత్తువారి కార్యమును ఖండించుటకు ప్రయత్నించినదియు తెలిపియున్నాము. వైద్యపరిషత్తు విషయమున కంటే పంచాయతీ నిర్మాణవిషయమున జరిగినచర్చ మన మంద్రాసు రాజధాని శాసననిర్మాణసభలో సనధికారసభ్యులు క్రమక్రమముగా నెంత ప్రజ్ఞతో పనులు జరుప నాలోచించుచుండుటయు నర్థము కాకపోదు. కా. కేశవశిల్లగారు అధికారానధికార సభ్యులతో జేసిన సంఘము సేర్పరచి ఆసంఘమువారిచేత విషయములు విమర్శింపవలసిన దని తెచ్చిన తీర్మానమును కొంద రైరోపియను సభ్యులును నామోదించిరి. ఉపాధ్యక్షుడుగారి ప్రత్యేకశక్తి వినియోగపడు వరకును ఆతీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహించుటకు ఏలుపడలేదు. ఇది ప్రతినిధిపక్షమునకు విజయముగానే గడింపవలసి యుండుము. ఈఫలమే కొంతవరకు సంతృప్తికరము. ఇదివరకెన్నియో పర్యాయము లిట్టిఫలము కలిగియుండలేదు. ఇతర రాజధాని శాసనసభలలో సమాత్రమును కానరాదు. అయిన మాప్రతినిధు లింతటితో తృప్తి పొందియుండిన నెంతో ప్రశంసార్హు లయి యుండజాలరు. కా. కేశవశిల్లగారి తీర్మానమున కనుకూలముగ నితరసభ్యులు పంచాయతీల విషయమున నెక్కికనూతనాశమును తీసికొని యొక్కొక తీర్మానమును నొకటివెంబడి నొకటి పేర్చి ప్రభుత్వాధికారులయూలోచనకు దీసికొనివచ్చిరి. పంచాయతుల లెక్కలను సులభతరములు చేయవలసిన

యతుల లెక్కలను సులభతరములు చేయవలసిన దని యొకతీర్మానమును, పంచాయతులకు నిర్ణీత మగు గ్రాంటుల సేర్పరచవలసినదని యొకతీర్మానమును, ప్రభుత్వమువారిచే సేర్పరుపబడనుండు యూనియను పంచాయతులకు సివిలు క్రిమినలు స్వల్పవ్యాజ్యములను విచారించు నధికార మియ్యవలసినదని యొకతీర్మానమును పంచాయతులను గురించి కలెక్టరులను ఇతరులను అభిప్రాయములు కోరగా వారు వ్రాసినయుత్తరములను ప్రకటింపవలసినదని మరొకతీర్మానమును, ఐచ్ఛిక పంచాయతులను నిర్మించుటవలన లాభము లేదు గాన నానిని కూడ శాసనసభ్యులు సేర్పరచవలసిన దని తీర్మానమును, ఐచ్ఛిక పంచాయతులకు గ్రామమునసబులను అధ్యక్షులుగా నుంచజన దనియు పంచాయతీసభ్యులే అంతసక్రమపద్ధతిని గాకున్నను నిర్వచించుకొనునధికార ముండవలె ననియు మరియొకతీర్మానమును ఈవిధముగా నొకేవిషయమున నారుతీర్మానములను తెచ్చుటనుజేసి అధికారపక్షము వారు తాము తలపెట్టిన దంతయు చెప్పితిరవలసి వచ్చినది. ఈతీర్మానములు ఇన్ని రాగల వనియు ప్రజలును వారి ప్రతినిధులును పంచాయతుల విషయమున నెక్కివ ఆసక్తికలిగి యున్నారనియు తెలియుటతో నొకవేళ ప్రభుత్వమువారి దృష్టికథము వైరశ్యమునంది మొదట ననుకొనిన దానికంటెను హెచ్చుగా తలపెట్టుటకుకూడ కారణము కలిగినను కలిగి యుండవచ్చును. ఎట్లైన నేమి కా. సర్ హోల్డ్ లుపూర్తిగాను స్థానికప్రభుత్వము పంచాయతులయెడ విశేషశ్రద్ధకలవారై యున్నారని సానుభూతివాద్యములు వల్కుటచే మాత్రముగాక అనధికారసభ్యుల తీర్మానములను కొన్నిటి సంగీకరించుటచేతను కొన్ని తీర్మానముల సంగీకరింపకున్నను వానిలోని సారమును తా మిదివరకే తీసికొనినామని తెలియజేయుటచేతను స్పష్టపరచిరి. ప్రభుత్వమువారిచే ప్రోత్సహించబడిన తీర్మానములలో నైనను నెక్కింటనేని మన ప్రతినిధులు గడించిన సమ్మతులు ఎంతో కొరవడియుండలేదు. పంచాయతుల లెక్కలు సులభతరములు చేయవలయునను తీర్మానమును ఐచ్ఛిక పంచాయతులకు సభ్యులును పంచాయతీదారులే నియమించుకొనవలసినదను తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు సంగీకరించిరి. పంచాయతులకు నిర్ణీతమగు గ్రాంటు లేర్పరచవలసినదను తీర్మానమునకు సమ్మతించినవారు 18 గురును వ్యతిరేకులు 21 రును ఐచ్ఛిక పంచాయతులు కూడదను తీర్మానమునకు సమ్మతించినవారు 19 గురును వ్యతిరేకులు 21 రును నయినారు. పంచాయతుల న్యాయవిచారణకు సంబంధించిన తీర్మానమును పంచాయతులను గురించిన యభిప్రాయాలను ప్రకటించుటకు సంబంధించిన తీర్మానమును ఉపపాదకు లుపసంహరించుకొనువారైనారు. ఈ యుపసంహరించుకొనుట యర్థము లేకజరుగలేదు. పంచాయతుల న్యాయవిచారణాధికారములనుగురించి కా. కార్మ్యగారు బహుదూరమేఖిభావమును తెలిపినారు. స్థానికప్రభుత్వమువారు న్యాయవిచారణకునై పంచాయతుల సేర్పరచు నుద్దేశముతో నొకబిల్లును సిద్ధము చేసినారనియు ఆపంచాయతులు బెంచికోర్టులరీతిని నుండగల వనియు పరిమితమగు సివిలు కేసులలో వానికి నడికార

మిచ్చుచు కక్షి దారులసమ్మతిమీద నేకేసు నైనను విచారించుశక్తుల నొసంగ నాలోచించు చున్నారనియు గ్రామమునసబులకు గల క్రిమినలు అధికారములను పంచాయతులకు మార్చినయెడల కేసులు తగ్గిపోవుటయేకాక చీటికిమాటికి గ్రామవాసులు పడుచుండు కష్టపక్షములు తొలగిపోవుననియు అనుకూలమైనచోట నెల్లయు ప్రతిగ్రామమున కొకపంచాయతీ నియమింప నుద్దేశించినారనియు చెప్పిరి. ఇచ్చటను రెండు విభేదములు చూపట్లెను. ఒక్కటి న్యాయవిచారణ పంచాయతులు వేరు ఇతరపంచాయతులు వేరును నుండవలెనాయుట. రెండవది న్యాయవిచారణ పంచాయతులున్నచోట ఇతర న్యాయాధికారులకు సభికార ముండరాదాయుట. ఈరెంటి విషయమున కార్మ్యగారు కొంతవాదము సల్పిరి. న్యాయశాఖ అధికారశాఖలను వేరుచేయవలయునని అనధికారసభ్యు లుద్ధోషించుచు పంచాయతులకు న్యాయవిచారణము నితరకార్యనిర్వాహకాధికారమును చేచ్చి యిచ్చుమనుట వింతగానున్నదని వారు మొదటియభ్యంతరమును త్రోసివేయజూచిరి మాకు మాత్రమిదాశ్చర్యమేమియు దొరుటలేదు. న్యాయవిచారణాధికార శాఖాభేదము ప్రత్యేకవ్యక్తుల శక్తులకు సంబంధించినది గాని సంఘముల శక్తులకు సంబంధించినది కాదని మాయభిప్రాయము ఇన్ని పంచాయతులకు మనుష్యులు దొరకరుగదా యరు ప్రత్యుత్తర మియ్యబడినప్పుడు అవసర మగుచోట అన్నిశక్తు లొకే పంచాయతికి నియ్యవచ్చునని కా. సర్ హోల్డ్ లుగారు సూచించుట సంతృప్తికరము. పంచాయతుల ప్రత్యేకస్థానిక శక్తి విషయమును సంగీకరించుటకు వీరికి గ్రామమున సబులను గురించిన యాలోచనలు అడ్డుముకగిలినవి. కడచిన సవత్సరము గ్రామమున సబులు 112,000 కేసులను తీర్మానము చేసెరట! కావున వీరిని నుపయోగించుకొనఁ తప్పదట. అయిన ప్రత్యేక స్థానికాధికార మియ్యవలసి వచ్చినచోట ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించే నావని తీర్చవచ్చునని వీరే సమర్థులు విశదీరి. ఎట్లైన ఆబిల్లు విచారణకు వచ్చినప్పుడు అనధికారసభ్యులు విమర్శింపవచ్చునని వక్కాణిది. కా. కేశవశిల్లగారు పంచాయతులు ప్రజానిర్వచితములుగా నుండునాయని యడిగినందులకు అది నిర్ణయము కావలసియున్నదనియు తామా విషయమున నేలాటివ్యతిరేకాభిమానము పెట్టుకొనరనియు చెప్పి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గాని ఇండియా కార్యదర్శి గాని స్థానికప్రభుత్వమువారిని ఈ విషయమున స్వతంత్రముగా మెలగనిత్తురాయని యడుగగా తాము నిర్ధారణగా నేమియు పట్టుటకు ఏలులేదని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. ఒకవేళ పంచాయతుల స్థానిక ప్రత్యేక శక్తివిషయమునను రానుండు బిల్లు అంతట నొకే రీతిని నన్వయింపవలెనను విషయమునను విభేదములు కల్గినను కల్గవచ్చునని సూచించిరి. సంపాదితములైన అభిప్రాయముల విషయమున గ్రామస్థుల యభిప్రాయముల సారాంశమును ప్రకటింతుమనియు అధికారుల యభిప్రాయములును సారాంశరూపమున ప్రకటింప ఏలగునేమో యాలోచింతుమనియు తెలియజేసిరి. ఈవిధముగా మొత్తము మీద మన ప్రతినిధులయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు కేంద్రీకృత ప్రయత్నము స్థానికప్రభుత్వము

వాణిజ్య మనకును విశేష విభేదములు లేకుండ జేయుట తెలియనచ్చుచున్నను ఇంకను వంచాయ తీల నిర్ణయమున కెన్నియో యాటంకములు దాట వలసియున్నామని యంగీకరింపక తప్పదు. కావున స్థానిక ప్రభుత్వము వారికిని మన పత్రికాధిపతులను బలము నొసగుటకు తగిన మార్గములకు మన ప్రజానాయకు లాలోచించి యవలంబించవలసి యున్నారని సూచించుచున్నాము.

మనదేశ దాడిద్రవ్యము.

ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు త పాలాఫీసుల మూలకముగా నప్పుతీసికొని నుద్దేశమున సిబ్బంది నలు ప్రకటించి చిన్న చిన్న మొత్తములుగా నప్పు లియ్యి తలపెట్టువారు నేవింగుబ్యాంకు మూల కముగా నందచేయవచ్చునని తెలియజేసి యుండుటను మాచదువరులు సామాన్యముగా నెరింగియే యుండురు. ఈయప్పువలన పనూ లయిన మొత్తము నలువదియైదు లక్షలకు తక్కువ పడినదియట! దీనిని పురస్కరించుకొని మనవిషయ మనిన నెప్పు డు తలకంటగించుకొనుచు నీటిరల హాల్లంజి ప్రభు వునంతటి వానినిగూడ తూలనాడుటకు సాహసిం చిన ఇంగ్లీషుమనుష్ర్తిక హైందవభూమి సంవత్సర మునకు తొమ్మిదివందల కోట్లు సంపాదించుచున్న దనియు ఆసంపాదనకు సీసహాయము తగియుండ లేదనియు మున్నగు నధిక ప్రసంగములు వ్రాసి హైందవులభక్తి తైశ్ఠ్యమును తగ్గించి చూపెట్ట సమకట్టినది. ఇంతదూర మాలోచించిన పత్రికకు హైందవభూమిలో 31½ కోటి ప్రజలున్నారనియు వీరు కుడిచి కట్టి సంవత్సరమునందులు దేహములో నునుగు లుంచుకొని యుండుటకు ఆతొమ్మిదివందల కోట్ల యాధారమని తోచకయుండునా యని సం దేహింపవలసియున్నది. ఇంగ్లీషుమనుష్ర్తిక యిచ్చిన లెక్కను బట్టి చూచినను మనము ముప్పునికోట్ల యున్నామని గణించు సౌకర్యాధము తీసికొని నను మనుష్యునికి నెలకు రు 28-0 పడుచున్నది. ఈ రు 28-0 లతో జీవించు నాగరకదేశము మరె యెచ్చటైనను భూమి మీద కల దే మో ఇంగ్లీషును పత్రిక చూపి యుండిన బాగుగ నుండును. ఇంత దాడిద్రవ్యమవధించుచును గూడ ఇదివరకు దానముగా మాలమ్మీపుత్రు లిచ్చిన గొప్ప మొత్తములు గాక స్వల్ప మొత్తములుగా మేము నలువదియైదులక్ష లిచ్చుటే యెంతో స్వార్థత్వాగమని నిష్పాక్షికముగా జూచు నెబ్బదింతునైనకైనను దోచకపోదు. ఇంగ్లీషుమను పత్రిక లాదిగాగలవి హైందవులకు కల బలము నుపయోగించుకొనవలసినదని వాలంటీరు విషయములను హైందవభూమిలోని వీరులు చేయగల సాయము విషయమును తదర్థము హైందవులయెడల చూప వలసిన నమ్మకము విశ్వాసము విషయములను గురించి ముచ్చటించక హైందవు లిదివరకే ఆర్థికముగా నెన్నియో రాష్ట్రములకు లోనై వానికి వ్యాపార మనుపేరిట సంతయు దోచిపెట్టి కోల్పోయి యుండు ద్రవ్యశక్తిని లేనిదానిని తే తెచ్చుచు చుండుట జూడ హైందవుల కెప్పటికంటెను నెక్కుడు విపాదము పుట్టు ననుటకు సందేహములేదు. కాని ఆంగ్ల యాజమాన్యపత్రికలు ఇంగ్లీషు మను పత్రికవంటివి యెన్నియో లేవనుటను స్మరించు కొనినయెడల నీవిపాద మపనయము కాగలదు. ఇదివరకు మనమనిన నెంతో ప్రేమ లేకుండునది యయి ఇప్పుడిప్పుడు మనవిషయముల నాలోచించుచు ఆంగ్లభూమిలో ప్రముఖతమయి వరగుచుండు లండను ట్రెముపత్రికవంటిది కూడ మన

దాడిద్రవ్యమును నొప్పుకొని యీ నలువదియైదు లక్షల యప్పును గురించి న్యాయముగా వ్రాయుట సంతృప్తికరము. ఆపత్రిక ననుసరించి యీ యప్పు ప్రకటనాఫలము హైందవభూమి నెరుంగనివారి కంత యనుకూలముగా దోచకున్న ను హైందవభూమి నెరింగినవానికి మాత్రము తృప్తి కరముగా నున్నది ఈ యభిప్రాయము మిక్కిలి శుభసూచకము. ఆంగ్లభూమి యొక్క పర్యాయము హైందవభూమియొక్క ఆర్థికమస్థితిని గ్రహింపగలదేని మన కెంతో లాభము కలుగకమానదు. ఇంగ్లీషుమను పత్రికల వ్రాతలవంటి వ్రాతలు ఆంగ్లభూమిలో కొరగామి నందకమానవు.

ఆంగ్లోపన్యాసములు.

మనప్రభుత్వమువారు ఈగంగులోని ప్రజల విజ్ఞానాభివృద్ధియొనర్పి వారికి నాంగ్లోవిషయములను ఎరుకరచు నుద్దేశముతో కొందరు వైద్యులచేత ఆంగ్లోపన్యాసములను నిర్వహించుటకు దేశ్వరచిన్నారు. మొదటి యంపన్యాసమును మన పరమజురూ గారగు కాంపురైలుబానరుమకు గారు విష్టోయ భవనున మొన్న మంగళవారము సాయంత్రమున నిచ్చిరి. వారు చెప్పిన ముఖ్యాంశము దేహము నజీవములగు పరమాణువుల చేరికయియు నాపరమాణువులు స్వస్వరూపణ నొనర్చు కొనుచు నిరంతరము శ్రేణిబద్ధమునందు పనిచేయుననియు నిది యన్నియు దేహమునందు పరస్పరావలంబకములై దేహవైకల్యమునకు కారణభూతము లగుచుండుననియు ఈ నజీవపరమాణువుల విశోధనచేరు నజీవపరమాణువులు కొన్నికలవనియు ఆవిశోధన మొడికలరా, ప్లేగుమన్ను గు వ్యాధులకు కలుగజేయుననియునై యున్నది. ఇంతవరకును బానరుమ గారు చెప్పగినదియే. మనము వినదగినదియే. అందరును ఎరుంగదగినదియే, కాని బానరుమ గారు ఇంతటితో నిలువలేదు. హైందవభూమిలో వ్యాధులకుగురించి కలయభిప్రాయములను విమర్శింప దొరకొనినారు. హైందవభూమి ప్రాచీన మగు నమ్మకములకు దాటవలదు. ఇప్పుడిప్పుడే నవీకరాత్మవిజ్ఞానము నకు కన్నులు తెరచుచున్నదట. రోగమునగా నేమిదని ఇండియాలో విచారించు నెడల రమారమి ఈరీతి ప్రత్యుత్తరము వచ్చునట.

“దేశభాష దక్ష్యములతో తుదకత్తులతో మనమీద కోప గించుటచే రోగములు కలుగును. వారి కోపమును తప్పించుకొనకలెడు. అట్టి రోగములను పంపుకత్తిని బలులనిచ్చియైన తృప్తి పరుపకలెడు. కొమ్ములు బూరలు వాయించుట వలనగాని, దప్పట కొట్టుటలనగాని, కంఠినాయులు దెబ్బలను కొట్టుటచే గాని శబ్దముచేసికొని దేవుల నైననతలెమిదేవులకలెడు.”

ఏమిది. బానరుమ గారికి హైందవభూమిలోని వారందరను నదవమనుష్యులై యానాగరికులై తోచుచున్నట్లున్నదే! ఇంతకాల మిచ్చటకుండియు వైద్యశాఖలో నుత్తమాధికారము వహించియు వీరు వీర టునీరివారి బుడివారి తప్ప హైందవులకు నెరిగినట్లే కాకరాదే! వీరికి హైందవభూమిలో ను ప్రత్యక్ష వైద్యపద్ధతులు ప్రాచీనకాలమునుండి కలవనియైన తెలియదా? హైందవభూమి గురించి ఇంత యజ్ఞానాంబుధిలో నింతటి యుత్తమాధికారి యుండుట పరిపాలనాపరకామనకు కీర్తి దెచ్చుచుండుట లేదు. ప్రాచీననాగరికమున కీదేశము నుపసాధింపకు వీరు గ్రంథములలోనైన చదివయుండరా? ఇంత యనాలోచితముగా హైందవ భూమిసంతయును నేలూల నుగానో న్నించిన బానరుమ గారి విషయమును ప్రభుత్వము వారు గమనించవలసి యుచునని మానవ్యము. ఇట్టివారు వైద్యపరిషదమునకు సభ్యులగుటచేతనే స్వదేశపద్ధతులకింత యవగణము వాటిల్లినది!

మనగవర్నరు జురలుగారు.

హార్డింజిప్రభువర్యునకు నొకను సభికారకాలము ఏప్రిలు మాసమువరకును మాత్రమేకలదు. యద్ధపుపోకడకు బట్టిచూచి కాలోనును పయోనియరు పత్రికావిలేఖకుడికడు లండను నగరమునుండి వ్రాయుచు హార్డింజిప్రభువుగారి యధికార మింకను వెంపుచేయబడినను చేయబడవచ్చునని వ్రాయుచున్నాడు. ఇదివరకు వెంపుచేయవలయునని వ్రాయవలసి వచ్చినప్పుడే హార్డింజి ప్రభువు యుద్ధాంతమువరకు నుండునట్లేర్పరచుట తగియుండునని యభిప్రాయపడితిమి ఈపర్యాయము వెంపుచేయునప్పుడైనను బ్రిటిషుసామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు

స్థానిక వార్తలు

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:—విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యత్వము 3 ఫాలోగానున్నది. దీనినంబ 11 - వ తేది శనివారమునాడు మధ్య సభ్యులువచ్చు కొనబడుదురు.

దత్తమండలములవారి సంఘము:—కచ్చే శనివారము 27-వ తేది సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆందర్భకు హాలులో నీ సంఘమువారి సాంకత్తిక కోత్సవము జరుగును. ఆరబిల్ రావుబహదరు పి. కేశవరెడ్డి గారు అధ్యక్షతన వహింతురు.

విశ్వవిద్యాలయపు సభ్యుల ఎన్నికలు:—దివాకొబహదరు శర్మ ఏ. గోవిందరావువర్యుల గారు కానకాశ్రు సభ్యత్వమునబొంద నిచ్చగించి యున్నారు. గతుక కళ్యాణా సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. ఇది నియోజకమండల నింతబడలసియున్నది.

గవర్న మెంటువారి కుమ్మరిగ ఆరుపత్రి:—(కింగు అండు కంపెనీ) రావుసామెయి సి. రామానజునెట్టి గారు రోగులకు కృత్రికకోజు అన్నము పెట్టుటకు ఆరుపత్రి నూపరెంటుగారికి 1000 పాతలను బంపిరి. 20-వ తారీఖునాడు వారికి దివ్యమైన భోజనము చేయబడెను.

చెన్నపురి గోవి జనన మరణములు:—(కిందటి 20-వ తారీఖులో ముగిసిన వారములో) 2 యూరోపియనులు, 15 ఈస్టుఇండియనులు, 27 హైందవ క్రైస్తవులు, 820 హిందువులు, 41 మహమ్మదీయులు, మొత్తమున 405 మంది పుట్టిరి. అందులో 198 మంది మగవారు 212 మంది ఆడవారు మగవారు 172మంది ఆడవారు 175మంది మొత్తమున 347 మంది చనిపోయిరి అందులో 1డు మహాదికముగల్గు 1డు విషజ్వరమువల్లకు, 24 మంది యితరజ్వరములవల్లను, 69 మంది అజీర్ణ సంబంధమైన వ్యాధులవల్లను, 252 మంది ఇతర కారణముల వల్లను చనిపోయిరి.

వర్షము:—చెన్నపురి, గంజాం, నెల్లూరు జిల్లాలలో వంధ్యార్షులు గురిసినది. చెన్నపట్నములో బొత్తిగా కడలకు మెదలకు వీలులేకున్నది. గంటకొకసారి రోడ్డులయందు నీళ్లు నిండిపోయి కాలకలై పాతుచున్నది. కొన్ని పల్లపు పుకేళములయందు నీళ్లు యిండ్లలోనికి గూడ చొచ్చుచున్నవి. బాబ్రేజ్యోలో నీరు బొత్తిగా మెల్లలలోనికి చొచ్చుచున్నది. క్రిందటి నీరువారము రోజు కొంచము లేచివచ్చినదిగాని మరల ఆనాటి రాత్రీ వర్షము పొంగింది. ఇంక కొన్ని రోజుల వరకు వర్షమితే పుకారము మరియునని తోచుచున్నది. ఇట్లు వర్షము మరియుటలన ట్రాంబండ్లు సరిగ నడకడయితేడు. ఇచ్చట వర్షము మరియుటలన వ్యాపారము అశీనుపణు చెబుచున్నదే గాని వైరుపంటల కేమి లాభము లేదు. విశాఖ పట్నం ఏజన్సీ కర్నూలు, బంగలపల్లి, బద్వారా మున్నగు పుకేళములలో కొద్దిగా వర్షము మరిసినది అంధ్రదేశములో యితర ప్రాంతములందు నుమాత్రేన వర్షము మరిసినది. వైయలు బాగుగా వెలగుచున్నది. రెండు జిల్లాలలో కొన్ని ప్రాంతములకు మాత్రము వర్షాధికమవల్ల వైరులు మరిగిపోవుచున్నది మరి చెత్తన కోతలు జరుగుచున్నవి. మెట్టమాగాడి వైరులు సాధారణముగా నాలుచునే యున్నారు. పచ్చిక బాగుగానే యున్నది. పశువులు మంచి స్థితిలోనే యున్నవి. ఆనంతపురములోను నెల్లూరు జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతములందును దర్ప యితర ప్రాంతములందు నీరు సమృద్ధిగా నున్నది. ఆహార పదార్థముల వెలుల కొద్దిగా తగ్గి యున్నది.

ఏమారుమాడులో ఏమారుమాడులో తలపెట్టక యుద్ధాంతము వరకునైన వెంపుచేయగోరింతురు కాకయని నమ్మచున్నాము. మేము వైనమోగిన విశేషమడె యుద్ధాంతరము హార్డింజిప్రభువున కసంతరము కిదియత్రపుత్ర హైందవ భూమికి రాజప్రతినిధిగా పంపవలెనని వ్రాయుచున్నాడు. కొందర యభిప్రాయమున చర్చిలుగారు ప్రతినిధియగువరకు కలదు. ఈ వార్తలన్నిటిని ఇప్పుడు విమర్శింపవలసిన యవసరము కానరాలేదు. యుద్ధాదికుండి నేటివరకు కఠినసమయమున హైందవభూమి కృత్రికముగా పరిపాలించిన హార్డింజి ప్రభువు యుద్ధమగువరకును నుండునని తమవార విషయ మాలోచించుటకు తగినంత సమయముండగలదు.

విరోధా మహా సంగ్రామము

మెసపొటేమియా యుద్ధము-రాంమంది టర్కీ-సైనికుల పట్టుకొనుట

లూసిటానియా ఈ చుత్తులైన అమెరికావారు - జర్మను లొసంగు పరిహారమును తిరస్కరించుట.

మహామారణ యంత్రము - కొలంబోలో నొక డాక్టరు కనిపెట్టుట.

గ్రీసు రాజు గారు మంత్రిలును కిచ్చిన పరిభ్రమ గారికి వాగ్దాన మొనగడుట.

ఇంగ్లండు

జర్మనీయులు వైచినందు.

లాహోరు నవంబరు 23:- 211 మి॥ కేజ్లెట్టు కీక్రింది వార్త వచ్చెను - లండను నవంబరు 21:- బ్రిటిషువారు తమవైపున దీసికొనినావు నోడలకు నయద్యుత్తులతోడలక్షల ద్రులను వేయి చున్నారని జర్మనీయులు అమెరికాను బ్రతుకముచేయుచు న్నారు దీనివలన వీరిగుంతులమున నయద్యుత్తులతోడలక్షల వరుటకు బ్రతుక్కించుచు తోచుచున్నది.

బ్రిటిషు వైద్యులతోడల పక్షమున

జర్మనీయులు నిందలు మోపుట.

నాకాసుమువారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 23:- బ్రిటిషువారి వయద్యుత్తులతోడలను గూర్చి జర్మనీయులు తమ వాడుకవార్తల మూలమున నిరంతరము వ్యాపించెడియుద్ధమున నయద్యుత్తులను ఖండింపవలసి యున్నది. రతి యొడలుచూతమే మధ్యధరా సముద్రమునకు రాకపోకలు జరుపుచున్నది 20 యొడలు కాదు. ఈయొడలన్నియు బ్రిటిషువారియొడలకే నడుచుచున్న సాధన సామగ్రితో గూర్చబడి యున్నది. ఈయొడలవ్యాపనము ముందు జర్మనీయుల యంత్రామున వయద్యుత్తులతోడలమీద నుడబడు నని యనుభవమునను బెరియుచున్నది యని నాకాసుమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

మందుగుండు సామానుల తయారీ

మిక్రిమండలి వాస్తవ సాహాయ్యము

లండను నవంబరు 24:- నిన్నటిదినున రోజంతయు ఫ్రెంచి యుద్ధ బలాలియా వారకములవారి పరిశ్రమలతో మందుగుండు సామాను సుభరా మంత్రివర్గమువారి కచ్చేరీలో లాడుడు వార్త గారు ముచ్చట సల్పిరి. మందుగుండు సామాను తయారీలో మిక్రిమండలి పరస్పర సాహాయ్య మొనర్చుటకు గూర్చి చర్చించినది యుకొనుచున్నది.

పాన్ల మొట్టు ప్రజల సభ.

కొంచుముఖా ఆల్లరము.

లండను నవంబరు 23:- సర్ బాను రీసుగారి కిటుల ఇండియామంత్రిగారు సమాధానము చెప్పిరి. ఈ కేసులలో చెరసాలలో నుంచుడిక వార్తలకులకు ప్రజ్ఞాముగ కనికరము చూపవలసిగ నొకటికక కనపడదు. అందువలనను గ్రంధసంతయు త్వరలోనే నేను పాన్ల మొట్టువారి కందిచ్చుగలను.

ప్రాన్లు

చప్పల్ గారు రణరంగమును జేసెట

లండను నవంబరు 24:- చప్పల్ గారి గ్రెగోరీయన్ గాల్లులబలముతో జేర్చివారికి వీరుకందకముగ ప్రివేరించి

శత్రుభిరుంకులకు జల్లాపుట.

లండను నవంబరు 24:- పారిసు - పొగయను క్రిమియమునుటవలన ఫిరంగులను బ్రయోగించుట కాబంకము కలిగెను. అయిన ఎమురూద నున్న రాల్లెకొమారునందు ఆర్గోనునందు శత్రుభిరుంకుల కోర్చితిని. ఇంతకన్న నేమియు జరుగలేదని ప్రకటించబడెను.

పరాసువారి ప్రకటన.

లండను నవంబరు 24:- చిన్న చిన్న యుద్ధములు మాత్రమే జరిగినవి.

మహా

స్వెంటక్ సెన్సునద్ద పొరాటము.

లండను నవంబరు 24:- కెట్రోగ్రాఫు - ప్రకటన మునందు విశేషములేవియు దెలుపబడలేదు. స్వెంటక్ సెన్సున నకు తరమున కొంతపొరు జరిగెను. డిష్టెంక్సును వైర్మనీని జర్మనీయులు మీదబడిగని వెనుకకుగొట్టుబడిరి - వీరే నది పొంగితిభూములవద్ద ప్రకటనను దుమ్మవారు 179 ఖయిదీలను సామగ్రిని వశపరచుకొనిరి.

దుమ్మనేనాని.

లాహోరు నవంబరు 24:- 211 మి॥ కేజ్లెట్టు కీక్రింది వార్త వచ్చెను. బల్గేరియామీదికి బోవుచున్న దుమ్మవారివైద్యమునకు జనరలు కురూపాట్రిక్ గారు నేనానిగ నున్నారని యొకవత్రిక వ్రాయుచున్నది ఫ్రెంచి యుద్ధోగియులు వాయువావామాలమున జెలిరిరి.

సర్వయా

సర్వయా రాజుగారు

బ్రిటిషు యుద్ధోగియుల నొరవించుట.

లండను నవంబరు 23:- ఆస్ట్రీయావారును జర్మనీయులును పాడివెడలిక దాడి రీయన అడ్మిరల్ టూర్ బ్రిష్టునును బ్రిటిషు యుద్ధోగియులను గురించి యేమియు తెలియ లేదు. కాని నేటి సాయంకాలపు బ్రికటన ముత్సాహమున గలిగించుచున్నది. ఈ ప్రకటనమున దీదికున యుద్ధోగియులను సర్వయా రాజుగారి రొసుగిన వివరములను జరించుట కిరాజుగారవజ్ఞ యొసంగిరి. రీయరడ్మిరల్ టూర్ బ్రిష్టునానికుల కె॥ ఇలియట్ లె॥ కమూండరు కెర్, మునుగు యుద్ధోగియులు.

చున్సాస్ట్రీ యుద్ధము.

లాహోరు నవంబరు 24:- 211 మి॥ కేజ్లెట్టు కీక్రింది వార్త వచ్చెను. లండను నవంబరు 23:- 20తేదీని చున్సాస్ట్రీ యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. సర్వయావారి 21 తేదీని బల్గేరియావారి 2 కిలోమీటర్లదూరమున గొట్టిరి. బల్గేరియావారికి పది నెలమంది కప్పమెరి. అం కెజ్లెట్టు కీక్రింది వార్త వచ్చెను.

బెల్ గ్రేసు-సాఫియా యురుకుదారి.

అలహాబాదు నవంబరు 24:- పయోనీరువత్రిక కీక్రింది వార్త వచ్చెను. లండను నవంబరు 23:- బెల్ గ్రేసుమంది సాఫియావారు నయోమాగ్సును మరమ్మతుజేయుట కొకనెల దీక్షములుపట్టునని జనీవావ్వారా బెలియన్లవై జర్మనీయుల ప్రకటనములమున బెలియన్లున్నది.

మార్షియోనియాలో శాంతిగ ముందుట.

లండను నవంబరు 24:- 19, 20 తేదీలలో పొరాటము జరిగిన వెనుక మార్షియోనియాలో నంతయు శాంతిగ నున్నదని పారిసుకుంకు ప్రకటించబడెను.

గ్రీసు

గ్రీసుకా లేమిచేయుదురు?

లండను నవంబరు 23:- నవంబరు 18-న తేదీరకును ఏథెస్సులోగల పరిస్థితి దెబ్బను డెనూరీ మెయిలునకు చుప్పి వార్ విలేబుకు డిల్లు తొలినెంపుచున్నాడు - న్యాయాంగ మంత్రి గారు యం. రాల్మి గారితో ముచ్చటించిరి, వెనుకకు వచ్చుచున్న సైనికులను నిర్మానుభూగ గ్రీకువారతము వారు చేయుదురనుట పిచ్చియుగా. వారు వెనుకకునడచుచో వాకెట్టి యిప్పించియు గలగలకుండుటకై చుట్టును సైనికుల

ఫహా గాయుం నెడము. అంతకును పరిశోధనలము. ఇంతకంటె వేరుమార్గము నవలంబించుకుండుట పిచ్చియుగా. ఏలయన మా నగరములన్నియు మీనా కాదళ ఫిరంగులవారికితో నైయున్నవి. గ్రీసువారు తమ సైనికులను వారివారి గృహముల కంపెడరా యని యడిగితిరి మిత్రమండలివారు సహానికానుండి వెడలి పోయినతరువాత అర గంటలలో నాకార్యము జరుగునని వారు చెప్పిరి

మిత్రమండలి సైనికులు సహానికాలో 2గ వచ్చునని సమ్మతించిన 20 నిమిషములకు కాకెస్టాంట్లైత రాజు గారు తమ చేసిన కార్యమునకు కచ్చాత్తాపము నొంది వెంటనే వెని జెలాస్ గారి కొరకు తమ యంగరత్తుక భటులతో నొకనిని అత్యంత క్రమముగ బంపెను. కాని వెనిజెలాస్ గారు బ్రిటిషు వారి ముత్రి కద్ద కంతలోనే వెల్లియుడిరి. కాకెస్టాంట్లైత రాజు గారికి ముందుయ్యు వెనుకగొయ్యగనున్నది. ఏదీయెట్లు జరిగినను మిత్రమండలి గ్రీకుల మెడల కూ త్వము నవలంబింపరని రాజు గారు తెలుసుచుక జర్మనీయులు ముందు వెనుక లరయ రనియు వారికి తెలియును. ఇప్పులకు విశ్వాధి యగుట కంటె ఘరానావారికి విరోధముగలకుండుట. త్వేనుకరముని వారి నమ్మిక: బెల్లియూవారు యవస్థ గ్రీకుజేయునకు గలగలకుండు జేయుట భర్మముని వారితలంపు.

గ్రీసు గో కిచ్చిన ప్రభువుగారు.

లండను నవంబరు 22:- కిచ్చిన ప్రభువుగారు గ్రీసు రాజు కనిస్తాంట్లైత గాంతోను-గ్రీసుమంత్రి స్కోలోడినుగారి తోను ముచ్చటించిన పిచ్చుట గ్రీకు-యుద్ధ క్షాత్రి నిర్వాహక సంఘాధ్యక్షుడగు జనరలు డోసమానిసుగారితో చాలనేపు ముచ్చటించిరి. పిచ్చుట గ్రీసుమంత్రికుల గంటలనేపు ముచ్చటించిరి. గ్రీసువా రెన్నడును ఆంగ్లమిత్రమండలి సేనలకు హానికలిగింపరని రాజు గారును ముత్తుముత్తు ఛావ్ కిచ్చిన ప్రభువుగారితో వాగ్దానముచేసి చెప్పిరి గ్రీసుమంత్రికర్త పత్రికలు వ్రాసినవి.

కిచ్చిన ప్రభువుగారి సూచనలు.

లండను నవంబరు 23:- కిచ్చిన ప్రభువుగారు గ్రీసు రాజు గారితోను మంత్రిగారితోను చేసిన సంభాషణనెరుగును ఏథెస్సులోనున్న డెనోహో గారునుడిరి- వ్యాపారపరలిగ విషయముల కిచ్చిన ప్రభువుగారు గ్రీసు రాజుగారికి నూం చిరి. తమనూచన లొగికిరింపబడినదకు నమ్మకమును నూదించు చిరునవ్వుతో కిచ్చిన ప్రభువుగారు రాజుకుండుమునుండి వెడలి పోయిరి. మంత్రిగాంతో సంభాషించుటలో స్నేహమున వెల్లిడించు మామూలు మాటలుచాలవు. మిక్రిమండలి సేనలభయము లేదను గట్టి నమ్మకము మావలెను అడిగిరి. మంత్రి గారు విశ్వాసము గలగురీతిని మాటలాడిరి. జెనిబును పక్షులత్రికలు సంతోషమున వెల్లిడించుచు వ్యాసమును పోకటించినవి

ఆస్ట్రీలియా

ఆస్ట్రీలియా సేన

లండను నవంబరు 23:- ముగి 70000 మంది సైనికులను పంపుటకు జూన కెలవాటికి 3 లక్షల మందిని పూర్తి చేయుటకు ఆస్ట్రీలియా వారతమువారు నిశ్చయించిరి.

చీనా.

చీనావారు టిబెటులో మూపిన రాజునిటి.

కాలిఫోర్నియా నవంబరు 24:- చీనావారు టిబెటులో ప్రత్యేకమును సాధిచేసికొన జూచుచున్నాడు- ప్రభుత్వము వారు యుద్ధమునూని స్నేహభావము గలిగించుటకు విందులను చేయుచున్నాడు- జూంపబడిన దేశములలో వస్తులకు విధించుటలేదు- కొన్ని సరకులకు సామ్య నిచ్చివేయుచున్నాడు.

టర్కీ

ట్రెగ్రిన్ నద్ద పొరాటము.

థిల్లి నవంబరు 25:- నవంబరు 23, 24 తేదీలను ట్రెగ్రిన్ ముఖమున జరిగిన పొరాటమునందు కాటె సిఫాకే వద్దనుండి తరుప్పులను వెనుకకు గొట్టితిని. శత్రువులు విశేషముగ నూతన సైనికుల గూర్చి కొనిరి. మనము 800 మరుచ్చ. ఆయాధములను మందుగుండు సామానునుబట్టుకొనినను అసలుస్థానము మనకింకను బట్టుకడ లేదు. మన కెంత నష్టము కలిగినదియు వివరములు బెలియలేదు. అక్టోబరు 15-తేదీరకును భారతీయ సర్వే యుద్ధోగియులు ముగ్గురు గాయముల దిరి. వీరు కె॥ 211 జెలూయన్, ఆర్. ఇ. మేజరు యం. బి. సి. టార్డి ఆర్. ఇ. కె॥ ఇ. బి. కాన్డా కె॥ కాన్డా గారు కనబడుట లేదని 25, 26 తేదీలలో బెలియచ్చెను.

హాళెండు

మూలుపట్టె ఎగునుతి.

అంధు నరంబు 23:— ఈనెల 22 వ తేదీనడియూ మూలుపట్టెను ఎగునుతి చేయరాదని హాళెండుకొరతమునా రు త్తరువుచేసి.

ఇటలి

ఇటలియూ వారు ముందుకుబోవుట.

అంధు నరంబు 24:— ఈనెల 20, 21వ తేదీలలో ఓట్లెయ్యూ వాయువున హాళెండు కడుపట్టుదలతో జరిగెను. ఆస్తి కూ గా తీవ్రమోధులు విజృంభించిరి. ఇటలియూ వారు మాత్రం ముందు స్థిరమైరి. గొప్ప జయముట్టును యుద్ధకార్యములు సడలుచున్నది. ఇటలియూ వారు కాల్యారేఖాభిరమును సమీపించి కాల్సోపీత భూములను మరల హాళెండు తీవ్రముగ పోరంభించెను. బలీయులు కండకములను పట్టుకొంటిని ప్రోత్సహించెను.

గారిజియూను ఇటలియూ వారు ముట్టడించుట.

అలహాబాదు నరంబు 2:— రహమానీర పత్రిక కి త్రిందివార్త వచ్చెను. అంధు నరంబు 23:— గారిజియూద్ద పరిస్థితుల విషయము శత్రువుల యభిప్రాయము హార్ వెల్లాండు గారు మ్యామాన్సును ప్రాసరి. ఈ గర్భమును సాధ్యమైందనకు. గాహానుట కడోర్నా గారు బ్రతుక్తుం చుచున్నారను యథార్థము కాని నగరము ధ్వంసమగునని భయపడుచున్నది. ఇటలియూ వారు మట్టును క్రింది నగర సమీపించుచున్నార. ఆస్తి కూ వారికంటె ఇటలియూ వారు రైతులెట్లు ఫిరంగిగుండ్లను ప్రయోగించగలిగి యున్నార. వారు తమ వైరులకు విశ్రాంతి నిచ్చుచు కొత్తవారి ముఠాగించు చున్నారు.

అమెరికా.

యూనిటెనియానాక.

మూగిసోయ అమెరికము.

అలహాబాదు నరంబు 24:— అంధు నరంబు 23:— లూజిటోయా నాకతో మూగిసోయ ప్రతిఘటికాడేయ నకును నష్టపాపముకొంద 15 వేల మూలల నిట్లు మని జర్జినివా రమెరికావారితో చెప్పిరి. లూజిటోయా నాకను తాము ముంచెట్లు జర్జునలొప్పుననంబు అమెరికా వా రా ధనమును స్వీకరింప నిరాకరించి. చరిపోయినవారి బంధువుల కడ కేగి వారికొకధనమైన : త్తురుము అందుకుమాగ వారు తమకు లూజిటోయా నాకలో ఫిరంగులన్నవని ప్రాసరియూ నులసిదనియు జర్జునల విజెట్లు వారల ప్రతిఘటనయన్నా రు. ఇట్టి లిఖికములతో వాద్యతరంగము ఆంగ్లేయులవై వెట్టు వచ్చునని వారిఅభిప్రాయము. కాని అమెరికము వారలకోరి కల మన్నించిరి కాదు.

అమెరికాలో కేసువిచారణ.

అంధు నరంబు 3:— కర్కశుల ఏజెట్లు చేయి చున్ను రాగతములకు గూర్చి మ్యామాన్సులో విచారణ ప్రారంభమైంది. హాళెండు అమెరికా స్త్రీను కలకలం. యుద్ధో గులలో గెలుపొంద కేసు చేయదినది నీరు అమెరికా దేశ పు శత్రులూ జర్జును యుద్ధనాకలకు సామానుల సందించి. జర్జును నాకాదలోదోగి యగు కెప్టెనుయవల నకు స్త్రీను రులను కంట్రాక్టుచేసి వారిని సరకుల వెక్కిరించి జర్జును యుద్ధనాకల కందించుటకు ఏర్పాటు చేసెను. అందులకు 7 వేల లక్షల డోలర్లు వ్యయమచేసెను ఈ కంట్రాక్టు మ్యామాన్సు ఫిల డల్ఫియాలనండి సానుప్రాప్తిస్కోమ్యా ఆరియన్సులరకును వ్యాపించినది. సాను ప్రాప్తిస్కోలూ 6 లక్షల డోలర్లు వ్య యయచేసి మూడు స్త్రీనులను కంట్రాక్టుచేసి నగుటలకు చేసి పంపిరి. ఈ స్త్రీనులకు కుమార్తెలు, ప్రేమిడెను అను యుద్ధ నాకలకు సరకుల సందించినది. 16, 17 నాకలను వీ కిరీనిలో వెట్టిరి. ముట్టాయూ సంధిశత్రువులకు తుక్కుకాగితముల క్రింద కరిగించి దేశములకు బంధులను నిర్లక్ష్యముచేసి రని దొరతమువారి వ్యామనాది ప్రాప్తికులకు విన్నవించెను.

ఫిల్లి

యుద్ధతంత్రవార్త.

ఫిల్లి నరంబు 2:— ఈనెల 23వ తేదీన ఇండియా యంత్రీగారు శ్రీరాజగిరిలో గారికిట్లు తంత్రవార్తనందిరి. వెదురుగూయూ న్యోయకుల తాలూకు వెనుక కావలి భు

వైస్రమొకదాని మిట్రోట్టుకట్టునకును తోలికట్టును లాభ లోయ ముఖ్యార్థమునకు తమ వైస్రములు పోవుచున్నట్లు ను జర్జునివారు తెలియజరిచిరి.

ఆస్తి కూ మూటిగినులతో హాళెండు చున్నా రు. సస్యమును లభిక పట్టుదలతో తమ్ము నెరుగుచుండినను తూ ర్పునను, ఆంగ్లేయులకును కొంతస్థల మార్కమించుకొంటిమని బల్లెరుకులు చెప్పిరి. మెర్నానది ఎడమగట్టున బల్లెరుకులు ముట్టడింప వారిని వెనుకకు తరిమితిమని పరామనాన ప్రయ తించిరి.

రిగారు ఆగ్నేయమున శత్రువుల వెనుకకు కొట్టితిమని రుప్రవాస వెల్లడించి. స్త్రీకనదీప్రాంతమున హాళెండును జ రిగనది గూర్చి స్థానమున మార్పుకలుగలేదు. తూర్పు గలిషియా లో కొన్ని గొట్టెల మరమానీరైతు శత్రువులముం దావైస్ర కావలి భటులు ప్రయత్నించుచుండెను.

కడచిన వాలుగుదినములలోను బిటీమ ఫిరంగిదళములు శత్రువులవై ముట్టడిసలిపి విజయము గాంచినవని సజ్జానప్రెం చిగారు రిపోర్టుచేసిరి. ఇరుకెలను ఘోరముగు ఫిరంగిదళ యుద్ధము సడించబడినది పరామనాన తెలియజరిచిరి.

విశాంజోరంగమున సూకులసమరము సడచెను. శత్రు వులు విజయవంధులై వెత్తునూర్లు ఇటలికులవై కనిసిరి. ఇటలియును జయించుకొనిన కండకపక్షులను గూడ వీరు చేదించగలిగిరి. తుదకుమత్రమెట్టియూనులన్ని చోటులకుండి యు తరిమి జేయబడిరి. కాల్సోవై ఇటలియును నేకల కొంత వరకు ముందుకు సడచిన నవిఇటలివారు తెలియజరిచిరి.

పార్లమెంటు ప్రకటన.

అంధు నరంబు 2:— మితస్రము శత్రువరచుర ప్రతిఘటన వారికింపువ్వము తెలియటకు చేయ ననన మగు కార్యములను చేయుటకు దొరతమువారు వెనుక దీయురు. ఆంగ్లవరాను సేన సంతకుగూడ నొక్క సేనాని యాధి పత్యముక్రింద పశ్చిమరంగమున వొక్కచోటనే యుంచుట పాడిగాదని ఆస్పెక్టుమంత్రిగారు పార్లమెంటు ప్రసల సభలో నుడిచిరి.

వి. సి. ఎన్. బిల్లు

మూకనారి చదువదీసి.

ఒక ప్రాచీన బహిరంగపరచుట.

క్రికేటులైస్టిము, వికసిత మహారాజవారి కండ్రిగా లైస్టిము మహారాజ శ్రీరాజ్ సింగ్ బహదూరగారి శ్రతి మను శ్రీరాజప్రతినిధిగా రిసెల 24తేదీ ఉదయమున బహిరంగ పరచి.

ఆ సమయమున వికసిత మహారాజ వారకు కుమతండ్రి గారికి కలిగిన మహా దౌర్వర్యమును శ్రీ వారికి మనః పూర్వక వందనకు లంపించిరి. హిందూదేశమునకు మహాపకారముల నొసర్చి చక్రవర్తిగారి ప్రతిఘటనయన్న శ్రీ వారే తమ తండ్రి గారి ప్రతిమకు వెల్లడించుచే తమ కొదవిన మహాపూర్వకు నకు వికసిత మహారాజవారము, వారి ప్రజలను అభికాండ మన్నులెరి. తండ్రిగారు చరిత్రువులవచ్చికి శ్రీ రాజావారికి 7 సంవత్సరములే వయస్సు బాల్యరకులే తండ్రిగారి సంత చక్రగ నెనగరు గారి ప్రజల వీరు నుకుకుపపత్తి దాపరి కము చేయలేదు. రాజపుత్రుల గౌరవముల యుకు వీరి కన మూసభ కి యుండెడి వారిని అతి గౌరవముగ గాహాను చుండెడి వారు. ప్రతిఘటన సాపించు సుద్యమము యొక్క గృహారముకు సుకులతను వివరించును శ్రీమహారాజా గారు హర్షింజితపుర ప్రతిఘటన పర్యవార ప్రాసించిరి.

తమ ప్రసంగవందనకు శ్రీమహారాజుగారు వికసిత మహారాజవారితో తమ పరిచయపు పరిస్థితుల వివరించుచు మిత్రత్వసంబంధమొకము కొనియాడి మహారాజవారి తండ్రి గారి పరిచయభాగ్యము తమ కిచ్చిది కాదుయుగా వారిని రింగినవారు తమకు వారికీ వారభావముల వెల్లడించెను శ్రీ వారు నడిచిరి. మహారాజా లోసింగ్ గారు మహారాజవారి నకుభవింపకపోయినను రాజ్యాంగసభకధ్యక్షులుగనుండి రాజ్య మున కితిరిగి గాని శత్రువులవొసర్చి. సర్వవిధముల రాజ్య మభివృద్ధి చేయుటకై. 1926 సంవత్సరమున వికసిత రాజ్య మునకు కాయాజుడయ్య తమ కొరతనువారికి బింతుల దళమును కరపగాచేసిరి. లోసింగ్ బహదూరవారి దివ్యకు సజీవులై యుండిమొకపుత్రుని కృష్టియ, పితృభక్తియు వారి సహార ఆకడవార్ధి నోలొకజేయు ననుట కయమాత్ర మేని నందియుండుడు. ఇట్టిపుత్రు తమహృదయభంగమున చిత్రితమైయుండ రామాప్రతిమకు వెల్లడించును శ్రీ వారకు య క్రికేటులైస్టిమ మహారాజవారి ప్రతిమకు బహిరంగపుచ్చిరి.

పతనమందిరములు పల్లెటూళ్లు

(మొగిస్తూ! వేంకటేశ్వరగారు.)

కల్లెటూళ్లలో శత్రుమందిరములు సాపించుట బహుక వ్యము. సాపించినను స్థిరముగా నిలువట అంతకంటె కష్టము. కొంచెమో గొప్ప చదువుకొన్నవారు కొంతమంది యుండి అందులోను కొకజ్ఞానము తెలిసినవారు పత్రికలకల్లున పతన మందిరములకల్లున భాషలున్నవారు గ్రహించినవారు పదిమంది దొంగకులమును. వారిలోవారి కభిప్రాయములు కలసి విక మత్యము మరుగులమును. వారందఱును గలసి గాగ్రము లోని పెద్దగురువులను గాగ్రమాధికారులను సమ్మతింజేయ వలయును. ఇందులో ఎవరి కిష్టము లేకపోయినను ఈపనిసాగ ను. అందులోను గ్రామదేశతల గ్రామాధికారుల కిష్టము లేక పోయినచో అపలేసాగదు. ఇంతయంద యేకీభవించినచో ఆ గ్రామము భూలోకస్వర్గము చేయవచ్చును. లేనిచో నరకమే యు చేరే చెప్పకకొరలేదు గదా! పరిమందిరాలియే! ఒక్క మూగుగా అందకి నుంచియిద్ది పట్టుట ముగ్ధభయగదా! ఎవరో కొందరు ప్రారంభించినచో క్రమముగా అందరికిని దానియువ యోగము తెలిసి వారంతటవారే దాని సభిగృధ్రి చేయబూను కొందుని కొందరుకు మరయొక పయ్యెంవో ఆమూలముగా గాయానియట్లుసాగునదికాదు శత్రుమందిరమును సాపించిన యెడల పట్టణ ఇలలోవలె ఏసాయుకాలమో మూడు నాలుగు గంటల మాత్రమే గాక యెల్లప్పుడును గ్రంథములు పత్రికలు ఇచ్చి ప్రచుక్రమించుటకు గ్రంథములు పత్రికలు పోతుండ మామటకు ఒక్కమరుపుకు కన వెట్టుకొని యుండవలయు ను. ఆట్టియనుభవము కార్యదర్శియై, గానభయము లేక భృత్యుడై గావలయును. సామాన్యముగా కార్యదర్శిపదవికి తగిన వారు పల్లెటూళ్లలో అరుదుగా గ్రామమునకు ఒకరెద్దరుండు. వారు గానవానిములకు వెనకునో నక్కురలేని వారుగాని గ్రామాభివృద్ధి గోరువారుగను నుండవలయును. దీనిలో నేది గానైను కార్యకారి కానేరదు. గ్రామక్షేమాభిలాషి యయ్యెను గ్రామవాసులను కామకష్టము నేనుగలసినవా డైనచో కార్యాంతరనిమిత్తుడు కావలసిన యాడెమియు నివసి వోవ్వడబాలకు. కుసలివాడు కలవాడైనను గ్రామా భృదయమును కాపింపివా డైనచో నసలే ప్రయోజ నములేదు ఇక గత్యంతర మేమని గ్రామాభిమాని నెలక యే కదిమాపానుకు యిచ్చి కార్యకర్తగా నేర్వవల యును. గ్రామములో సాహాయ్యము రానియెడల భవ మెట్లు వచ్చును? సంపూర్ణమైన పుస్తకభాండాగారము గాకపోయిన ను సామాన్యమైనదైనను సాపించుటకు రెండుమూడువందల రూపాయలైన గావలయును. పత్రికలకు సాహితీ కథకును ఏమి దిరూపాయలైన గావలయును. ఇందున్ని యుగాక సులక్ష్మిలో త్వరములు మహాపురుషులకుండును ఇతర మహాత్మ్యములు చేయవలయును. కార్యదర్శికి జీతము గావలయును. ఇంక సా మ్మెట్టుడికొండి వచ్చును! ఈపనియన్న మెట్లు కొనసాగు ను! దీనికొక్కటే యుపాయము. ఒక్కచేరి పల్లెటూళ్ల లోని పరిజలకు పతనమందిరములను పత్రికలకు నువచెనా గము సమగ్రముగా బోధదండలమును ఈబోధము ఉపదే శములు ఆయా గాగ్రముగూర్చి యభిప్రాయలే చేయబూనినచో ప్రయోజనములేదు. ఎప్పుడును ఎదురయిండువా డెంతవాడై నను గొప్పవాడు కానేడు” “యూపు కొంచెము నుచువు” “వెరటిచెట్టు ముందుగాను” “అతిపరిచయముజ్ఞుడు” “గాగ్ర త్రింత, ప్రాసరిత” ఇంకా కనేక సామ్యములున్నవి. కనుక పట్టణములలోనివారు గాని పల్లెటూళ్లలోనివారు గాని వివాధి కులు వాగాడెంబరములతో కాలము పుచ్చక పల్లెటూళ్లకు బయలుదేరి విజ్ఞాన పుచ్చి త్తనములు వెదజల్లు వలయును. జ్ఞానామరము బడయుండజేయ వలయు ను. పల్లెటూళ్లు వాగుండవలయును. అంతేగాని యేనాగు పట్టణములలో చదువుకొన్న వారందరునుగూడ నాలుగుపుస్తక భాండాగారము సాపించి చేకరుతా అట్లేయున్నవని సంకో పించినచో లాభము లేదు. గ్రామములలో జ్ఞానప్రసాము కలుగజేసినచో వ్యవస్థయుములకు పోవు గ్రామదాయమెల్ల నుచితమార్గమున గ్రామాభివృద్ధికి వినియోగమగుచు అప్పుడే పల్లెటూళ్లలోని శత్రుమందిరములు గాని యే ముద్యమములు గాని నిర్విముగముగా నెరవేరును. అప్పుడే వివాధికుల మహాభివృద్ధి ను జేరును. వివాధిమూలా విదేశాభిమానులారా! మామకు! దృష్టిభాగ్యము లేనివారయ్య శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనర సింహముగారు ఈ కీలకము గ్రహించుటచేతనే గదా ఎంతటి శ్రమలవైననో యుతెంతమాత్రముకైన ఎంతయవక వాన యవక మూలములను పల్లెటూళ్లకు ప్రయాణసౌకర్యము లే మాత్రములేని పల్లెటూళ్లకు సముక్తము విచ్చేసి దేశాభిమాన చిజములను నాటి మహాక్షేత్రములకు గాంచి దేశాభివృద్ధికి వోవ్వచుచున్నారు. మీరును ఆహాపురుషులలె యథార్థ మైన దేశసేవ గావింపును. కృతార్థులకును! కుమ్రవాగా డెంబరమును కట్టిపెట్టును.

వృత్తాంతములు

కలకత్తా నగరవిద్యాలయము:—కలకత్తా నగరవిద్యాలయమునందు 22-23 తేదీలను యుద్ధము జరిగినది. టర్కీవారు తన ముఠా 800 మంది టర్కీలను పాదుగ్రులను మేము పట్టుకొనినను ప్రధాన సేన మా కింకను కళము కాలేదు. చనిపోయిన వారి సంఖ్య ఇంకను తెలియలేదు.

దక్షిణగమనాజు గారు:—ఈ నెల 23-వ తేదీన వీరు లాహోరునకు వచ్చెదను హిందూవిశ్వవిద్యాలయవిరాళములను పూర్తిగా జరుచేసెదను.

మొహరం:—బేహారులో మొహరం గండరగోళము తేమియును జరుగలేదు జరుగనేమోయని పోలీసు వారు ముందుగానే బాగ్రత్తయ్యు కొనిరి.

చారుణము నగ్నిగోళము:—కొలంబోలోనున్న వైద్యుడొక డొకమహాదాహమును బాంబులు కనిపెట్టి అంగుళి తేయద్దమంతులను తెలిపెను. ఇది మహా మారణ సాధనము.

బండిపోటు వారునికి 9 ఏడ్లుకత్తు:—గాడెకరీచి బండి పోటు కేసులో ముద్దాయి లెద్దరి లోను రాధాభానునకు 9 సంవత్సరములు కిరీకత్తు విధింపబడినది. కెండవవానిని వదలి వేసి.

మల్లెక్కొట్టకవాలు గారు:—యుద్ధమున వాడుకనియ త్రమై ఒకవైద్యసహాయుడు మోటారు బండిని వీరు దొరతనము వానికి సమర్పించిరి. శ్రీరాజప్రతిభగా రీవిహమానమును ప్రీతిపూర్వకముగ సంగీకరించిరి.

పోలీసు ఉద్యోగస్థులను పెదవన్నకొర్రుకు పంపుట:—సబుబుకెక్తరు కేసులయ్యగారిని కనిస్తేబు కుమారస్వామి నాయకుని రామవాద్ సబుబుజనలు మేజస్ట్రేటుగారు రామ వాడు పెదవన్నకొర్రుకు పంపిరి.

తేళమునండి పెదల గొట్టుట:—కలకత్తాలోనున్న అల్పి లాటు పులికకు పెదలకు సంబంధముగా నుండిన అల్పము గు లాం అజమును సంయుక్త పరగణాలలో నివసించ గూడదని దొరతనవా రాజ్ఞాపించిరి.

యుద్ధానికి సాహాయ్యము:—కోయంబుత్తరు వ్యవసాయకాళాలాదివ్యర్థము దీనివలన రి-వలేరాత్రి యింగ్లీషు అరవభావలలో నాటకమాడీ దానివలన వనూలగుసొమ్మును యుద్ధానికి కియ్యవలెను.

యుద్ధరంగమునకు వెళ్లుట:—పంజాబులో క్రైస్తవు లను సేనలో చేర్చుచున్న కెప్టను వెంట్రీకు ప్రాంతముగాను యుద్ధరంగమునకు వెళ్లెదరు. ఆయనకు బడులుగా సిక్కులను సేనలో చేర్చుచున్న కెప్టను విలుగాను పనిచేసెదను.

మరణ శిక్షను రద్దు చేయుట:—యంగలసింగునకు మరణ శిక్షయును మరయుకనికి ద్వీపాంతరవాస శిక్షయును విధింప బడినది. వీరు లాహోరు ఫిరకొర్రుకు అటలు చేసిరి తగిన సాక్ష్యము లేనందున కేసుకొట్టి బీసీయద్దాయిలను విడుదలచేసిరి.

గర్జ మువలని పంటకు నష్టము:—ఏలూరుతాలూకాలో నీరుధ్వ వృక్షములు మిక్కుటముగా కురిసినందున పంటచేలకు కొంతనష్టము సంభవించినది. కొట్టేటిభూములన్నియు మునిగి పోయినదని తెలియుచున్నది.

చేపకు కాసనసభ:—ఈ నెల 25-వ తేదీన జరుగు సభలో మ్యాగిస్ట్రేటు కౌన్సిలరుల ఎన్నికలలో జరుగు డర్మితిని గురించియు వరదలను గురించియు పరిశీలన చేయు టకు రెండు సంఘముల నేర్పరపరలెనని రెండు తీర్మానము లుపపాదించబడును.

శ్రీలుచేయవలె:—శ్రీల మిత్రసంఘమువారి వార్షిక వస్తువిక్రయకాలలో విక్రయమున ప్రారంభించు సమయమున ప్రధానస్వామ్యునిగారి భార్యయగు సాండర్సన్దొరసాని గారి సంఘమువారిని శ్రీలను చాలప్రశంసించిరి. కలకత్తాలో నున్న పేదలను ఆరాధనగను శ్రీలకు వీరుచాలసహాయము చేయుచున్నారు. శ్రీల సిద్ధి దినదినమును మారుచున్నది. ఇంగ్లాండు ప్రాన్సు రష్యాదేశములలోని శ్రీలు ప్రస్తుతమున చాలదేశసేన చేయుచున్నారు. కలకత్తాలోని శ్రీలుగూడ పాశ్చాత్యదేశమునది శ్రీలకెందునను తీసిపోవుటలేదు. అని ఆమె నుడివిరి.

మెసపాటేమియాలో 800 మంది టర్కీవారి పట్టుకొ నుట:—దొరతనమువారి టర్కీవారికి. ట్రైగ్రీను సమావేశమున ఈ నెల 22-23 తేదీలను యుద్ధము జరిగినది. టర్కీవారు తన ముఠా 800 మంది టర్కీలను పాదుగ్రులను మేము పట్టుకొనినను ప్రధాన సేన మా కింకను కళము కాలేదు. చనిపోయిన వారి సంఖ్య ఇంకను తెలియలేదు.

బక్రీయగలభాకేసు:—పాట్నా జిల్లా మేజస్ట్రేటుగారి ఎంటు 41 మంది హిందువులపై కేసుచేయబడినది. బక్రీయ పండుగలో నొకచోట హిందువులను మహమ్మదీయులను రాజీపడిరి. మరొకచోట మహమ్మదీయులు చంపుటకు తీసి కొనిపోవుచున్న ఆవులను హిందువులు విడిపించిరి. కేసు కొట్టి వేసి ముద్దాయిలు నందరిని విడుదలచేసిరి

పాశ్చాత్యునిమై కేసు:—ఏ. జీ ఛౌదరి ఆరు పాశ్చా త్యునిపిస్తోలు అక్రొబరు నెలలో జరిగిన క్రిష్ణనగరు బండిపోటు కేసు నందర్భమున పోలీసువారికి బారముకు అడవిలో దొరికి నది. ఆవువలకు ముగ్గురు బంగారీ యంత్రులనుగూడ పట్టు కొనిరి. ఆ పిస్తోలును ముద్దాయి బంగారీల కిచ్చినందులకు కేసు చేయబడినది.

శ్రీ బొంబాయి గవర్నరు గారు:—నక్షత్ర మహా రాష్ట్ర దేశమునను సమదృ తీర్పు జిల్లాలలోను సంచార మొన్న శ్రీ వారు విల్లింగుడకు పంపియిస్తో గూడ ఈ నెల 23-వ తేదీన బొంబాయి నగరమును చేరిరి. వీరి పర్యటనము జరిజర అతి బాగ్ దర్శించుటలో నంతకుమొదలు. జరిజరవాలు గారు శ్రీ వారి నుచిత రీతిని సన్మానించిరి.

ఒక పోలీసుజవాను శిక్షింపబడుట:—బెంగళూరు, మాళో, పుల్లయ్యనపిడియందు ఒకమార్వాడియంటిలో ఫాను న్ను మొదలియారనువాడు సంపాదకములు అను పోలీసు జవాను మరీకుమీద కొంతకము జేసెను. నుమారు ౪౦౦ రూపాయలనగల సోయెను. ఇద్దరవద్దకు అరెస్టు రూపాయలు వెలగల వగల దొరకినది. తరువాత మేజస్ట్రేటు కొర్రులో కేసుజేయగా చెవి అ సంవత్సరముల కిరీకత్తుయు, ౧౦౦ రూపాయలు జుల్మానాయును చేయబడినది.

కర్నూలు పట్టణము:—కొక చిన్న ప్రమదానము.—కీ ర్తికేసులను నువేరారు బహమాను గోవిందనాయకు గారి భార్యకింక మార్కెట్టు సమావేశము నొక ప్రమదానమును క ట్టించి పాతుల నొసంగిరి. క్రిచ్చెపురి గవర్నరుగారి యాగ మన గౌరవ సూచకముగ నీ ప్రమదానన మేర్పరుప బడినది. నువేరారు గారు ఆఫీసుకులలోను లగ్నావారిలోను జరిగిన యు ద్ధములలో పోరిరి. షాన్. ఏ. బి. వెన్ను గారు ప్రారంభో త్సవ సందర్భముల నువేరారు గారిని శ్లాఘించిరి.

సామెతుల ఆకార్యములు:—సామెతులు యుక్తము గుట్టులు కాని వాడును దేశేంద్రియముగ మార్పుచుండి. ఈ విషయమున దొరతనమువారు దఖలు పుచ్చుకొనిన బాగుండు నను లాలాముక్ బిక్ గారి తీర్మానమును చర్చించుటకై ఒక ప్రత్యేకసంఘమును సంయుక్త రాష్ట్ర దొరతనమువారి కేసుగ చిరి. సంఘమువారు రిపోర్టును పంపుకొనగ దొరతనమువారు వానిపై కొంత విమర్శపలిపి. తిరిగి దర్యాప్తుచేయు నిమిత్త ము ఆ రిపోర్టును సంఘమువారికి పంపిరి. దర్యాప్తు ముగియగ నే బిల్లు ప్రయోగింపబడును.

హస్తినదవాగ్ధి(బోద కాలు):—తిరువాన్కూరుదివాను గారు పెర్వల్లేకు వెళ్లిరి. ఆచట నీ వాగ్ధి విస్తారముగనున్నది. కొద్దు సరిగాలేదు. ఆచట కొద్దువే యుట బహుప్రయత్నము. రాజుదొరకవు. అంతయును ఇరుక నేల పెర్వల్లేకిరి ఆతెప్పి కు నొకఇరుపగారిని చేయించునని దివానుగారు ప్రజలకు ఆ భయమిచ్చిరి. ఈ వాగ్ధినిగూర్చి పరిశోధించుటకు చెన్నపురి దొరతనమువారిక వైద్యసంఘమునేర్పరచిరి. వారు కొచ్చిలో నన్నేమని మొయ్యుచున్నారు. వారి యన్నేమని ఫలితము తేలిన పిమ్మట నీ వాగ్ధి నివారణ ప్రయత్నమునకు పూనెద మనిరి.

కెల్లరుల సమాను గడబిడలు:—పోలీసువారు ఈ నెల 23-వ తేదీన మేలాపుర పన్నురులో మరొక కెల్లరువానిని గూడ పట్టుకొనిరి. ఈ 17 గురి యాదను కేసు చేయబడినది. తిరుమంగళము సబుమేజస్ట్రేటు గారి నెల 24-వ తేదీన విచారణ ప్రారంభించిరి. ముద్దాయిలు వాయిదాకొరిరి. కొద్దివా

యిదా యియ్యబడినది. వ్యాజ్యవాది నలహా విరి కెల్లరులందరు ను సమాను చేయించుకొనుచునని తెలియుచున్నది. ఇంతవర కొక్కరును చేయించుకొనలేదు. తక్కిన గ్రామములలోను గూడ వ్యతిరేకముగానే యున్నట్లు కనబడుచున్నది. వారం దరును సభచేసి దొరతనమువారికి విన్నవించునని తెలియుచు న్నది. తొందరతేమి యును కలుగు నూచయలేవు.

రాజ ప్రతినిధిత్వము:—హార్డింజీ ప్రభువుగారి తరువాత రాజప్రతినిధిగ నెగ్గరు నియమింపబడుదురో తెలియకాలేదు. ఈపదవికొరకు చాబర్లేటు, లార్డు డెర్బి గారే గాక లార్డుచెయ్యి ఫర్న, లార్డు కాఫర్న గారుగూడ ప్రయత్నించుచుండిరి. ట్రైయి అఫ్ ఇండియాపత్రికకు లండనునల్లెటె తెలియపరచెను. “దర్బి ఫర్న:సికీపదవి ఒకగలకుట ప్రజాసమృత్తమే గాని, స్వచ్ఛంద నైతికవిధానము, యుద్ధరంగమునకు నైతికల బంపుటలో వారు ముఖ్యులై యున్నారు. రాజకార్యభారము మరికొన్ని దినములు తామే భరింప హార్డింజీప్రభువు సమ్మతించునోలేదో అని సందేహము గలుగుచున్నది. వారు సమ్మతించినయెడల దొరతనము వారికి హిందూదేశమునకును మిక్కిలి లాభకరముగ నుండు ను అక్కోకేటుఅఫ్ ఇండియాపత్రిక వ్యాసెను.

కాళి కుటుంబ కేసు:— ఈ నెల 24-వ తేదీన కేసు విచారణలో బాబురామ్ సాక్ష్య పుచ్చుకొన బడినది. విభూతి మునిలాల్ లు ఆరెస్టు చేయ బడనే ఇతడు తన యింటిని మా ర్చెను. మునిలాల్ విలసిందిసల్లెటె యంతయు నీతడు భర్త పరచెను విభూతి రాష్ట్రీయ సన్మానులను ఆరెస్టుచేయుటకు తోడ్పడిన యెడల నీతని తీరుచి నెండు 15 రూపాయలు. చొప్పున జీవనోపాధి నిత్తునను వేచి గారితనికి ఢిల్లీలో వా గ్ధాన మొనరించిరి. వాజ్మూలమును చదివి విసిరిపువని యీ తడు కోరకనే పేజ్ గారు వారి నీతనికి చదివి విసిరించిరిని కాగ్ను పరిక్షణ సాక్షి తెలియ పరచెను. ఇతడు శరీంద్రను కలసి కొనింపును తాను ఆప్రాంతరైన సంగతియు నరెంద్ర శరీంద్రుల పేరులు, తప్ప యితరుల పేర్లును పోలీసువారి కెం గింప కాదను సంజము సాక్షి మునిలాల్ జేప్పెను. మునిలాల్ చాల నష్టము కలిగించెను. కానకాతని చంపరలెనని శరీంద్ర ఆనెనుగాని సాక్షివిషయమై ఏమియు ఆలేదు తాను ఆరెస్టు చేయబడిన యెడల సాక్షి మిచ్చిన వాజ్మూలములలోని అంశ ముల నిరాకరింప నలసినదని శరీంద్ర సాక్షికిపలహామిచ్చెను. శరీంద్రుని ఆరెస్టు చేసినయెడల ౧౦౦౦ రూపాయలు బహు మానమిత్తుకుని పేజ్ గారనిరి. యువజన సహజము. పోలీసు వారి పరిశోధనలోనున్నదని సాక్షికి తెలియును. గాని సచ్చరిత్ర ప్రచారక మండలమువారి పరిశోధన క్రిందనున్నట్లు తెలియును. పిమ్మట కోర్టు ముగింప బడినది.

నల్లసంవత్సరాదినందిక.

పెక్కెండు ప్రకటనలకై సకాలమున ప్రా: కొనకుండుటచే గతసంచికలయందు వారి ప్రకట నలు ప్రచురించుటకు వలయుపడ కుండెను. ఈసం చిక త్వరలో వెలువడుచున్నది గాన ప్రకటనలు బహు నెంచిన వారు మేటనే వ్రాసికొన నలయును. ప్రకటన కాభ్యుత్తుబు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మదరాసు.

Amrutanjan

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి వెల 0.8-0

తలనొప్పులమాన్యును, వాయువుబొట్ల పోగొట్టును. చార్వపుకొప్పుల బారదోలును. పొట్లపోగొట్టును. వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసన గలిగియుండును.

ప్రతిఇంటనుండదగిన చౌకయొర వైద్యసహాయము. అమృతాంజనం డిహా 6, తంబుకెట్టి పిడి, మదగాను.

THE GREAT WAR.

Operations in Mesopotamia: 800 Turks Captured.

"LUSITANIA" VICTIMS: GERMAN OFFER REFUSED BY U. S. A.

Volcano Bombs: Invention by a Colombo Medical Man.

GREEK ASSURANCES TO LORD KITCHENER.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Mr. Churchill in the Trenches.

LONDON, November 24.
Mr Churchill is attached to the Grenadier Guards and is now undergoing his first spell in the trenches.

Co-ordination of Allies in Munition-Making.

LONDON, November 24.
Mr Lloyd George was engaged yesterday at the Ministry of Munitions in an all day conference with representatives of the French, Russian and Italian Governments. It is understood that the co-ordination of munition-making of the Allies was again discussed.

British Officers in Serbia.

A Significant Announcement.

LONDON, November 24.
The absence of news of Rear-Admiral Troubridge and other British officers in Serbia since the Austro-German attack lends interest to an announcement made this evening that the King has granted the undermentioned officers permission to wear the honours bestowed on them by the King of Serbia.—Rear Admiral Troubridge, Captain Elliot of the Marines, Lieutenant-Commander Kerr and three others.

German Lies Regarding British Hospitalships. Admiralty's Categorical Denial.

LONDON, November 24.
The Admiralty announces that constant repetition of German wireless falsehoods concerning British hospital ships necessitates a further categorical denial. The Admiralty says there are forty-two not seventy working to and from the Mediterranean, and all are equipped strictly in accordance with the Geneva Convention. In addition that experience suggests that the series of falsehoods foreshadows attacks by German submarines on hospital ships.

Ceylon Riots.

Sir J. D. Rees Question.

LONDON, November 24.
Replying in the House of Commons to Sir John Rees, who asked whether an amnesty would be applied to the case of Buddhist Prisoners in Ceylon who were involved in the late riots, and whether inquiry had been held into the causes of the riots and the general and relative culpability of Mohammedans and Buddhists, Mr Bonar Law said that, while all sentences on such prisoners had been carefully revised by the Governor, no proposals for a general amnesty had been made. Reports on the causes of the riot had been furnished by the Commissioners appointed to hold local inquiries, and they would be included in papers which he hoped shortly to present to Parliament.

FRANCE.

Enemy Batteries Silenced.

LONDON, November 24.
PARIS.—A communique says—Fog impeded artillery operations, nevertheless we silenced the batteries at Rocourt on the Aisne and in Argonne. Otherwise the day was featureless.

RUSSIA.

Some Fighting Near Lake Sventen.

LONDON, November 24.
PETROGRAD.—The communique is uneventful. There has been some fighting north of Lake Sventen. The Germans assumed the offensive south-west of Dvinsk, but were forced to retire. The Russians on Middle Sty captured 179 prisoners and a quantity of stores.

Command of Russian Forces.

LONDON, November 24.
LONDON, November 23rd.—A French official wireless message quotes a newspaper report that General Kuropatkin commands Russia's force against Bulgaria.—"C. and M. Gazette's" cable.

SERBIA.

Battle Round Monastir.

LAHORE, November 24.
"Civil and Military Gazette" cable:—
LONDON, November 23.—The "Petit Journal's" Geneva correspondent says that a battle began round Monastir on the 20th and the Serbs on the 21st drove back the Bulgars eight Kilometres, the latter having 10,000 casualties.

Quiet in Macedonia.

LONDON, November 24.
A Paris communique says—After operations on 19th and 20th all has been quiet in Macedonia.

ITALY.

Italian Progress.

LONDON, November 23.
ROME.—A communique says—Fighting north-east of Osavia on 20th and 21st was most desperate. Stubborn Austrian resistance has now been overcome and the Italians are firmly established in the new positions. Operations around Gorizia are continuing. The Italians reached the Calvario crest. There has been vigorous resumption of fighting on Carso, where powerful entrenchments have been captured.

GREECE.

LORD KITCHENER AT ATHENS.

King's and Ministers' Assurances.

LONDON, November 23.
Telegrams from Athens state that after his interviews with King Constantine and M. Skouloudis, Premier, Lord Kitchener had a long conversation with General Dousmains Chief of the Greek General Staff.

After that the Council of Ministers held a five hours conference. Ministerial Journals understand that the Council decided to give the Allies every assurance and dispel any apprehensions regarding the basis of agreement already established. The journals add that the King and Government gave Lord Kitchener an assurance that Greece would never attack the troops of the allies.

UNITED STATES.

"Lusitania" Victims.

German Offers to America.

LAHORE, November 24.
LONDON, November 23rd.—The "Times" New York correspondent states that America has refused an indemnity of £1000 sterling for each American "Lusitania" victim, because Germany refused to disavow the sinking of the vessel, German agents are approaching the bereaved persons individually offering any indemnity in return for a signed declaration that the "Lusitania" carried munitions and thus Great Britain was responsible for the loss. The offer has been consistently refused.—"C. and M. Gazette" cable.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

Reports from the Various Fronts.

DELHI, November 24.
The following telegram dated the 23rd instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State.

The Germans report throwing back a Serbian rear-guard in the Ibar valley towards Mitrovatza, and also advancing towards the outlet of Lab Valley.

The Austrians are fighting with the Montenegrins. The Bulgarians reported gaining ground east and south-east in spite of the most tenacious resistance of the Serbians. The French report to have repulsed a Bulgarian attack on the left bank of the Cherna.

The Russian report repulsing the enemy south-east of Riga. There were actions on the Sty, but no change is reported in the position. In eastern Galicia fighting took place at several points, and the enemy advanced guards crossed the Strypa.

Sir John French reports that during the last four days the British artillery carried out an organised bombardment in many points with good effect. The French report marked artillery activity on both sides.

The Italians report stubborn fighting in the Isonze front, the enemy displaying an obstinate counter offensive, temporarily piercing the lines conquered by the Italians, but eventually the Austrians everywhere were repulsed. On the Carso Plateau the Italians made fresh progress.

TELEGRAMS.

Unveiling of Maharaja Sri Lal Singhji's

Statue by the Viceroy.

H. H. The Maharaja of Bikanir's Speech.

BIKANIR, November 24.
The statue of the late Maharaja Sri Lal Singh Bahadur, father of the Maharaja of Bikanir, was unveiled to-day by H. E. the Viceroy. In asking His Excellency to do so, H. H. the Maharajah spoke as follows:—

YOUR EXCELLENCY, LADIES AND GENTLEMEN.—
I beg to tender my heartfelt thanks to Your Excellency for the honour you are doing to the memory of my beloved and lamented father, Maharaj Sri Lal Singhji Bahadur, by unveiling his statue this morning. No one with a sense of filial duty can help feeling proud as I do at the present moment of the fact that the ceremony is about to be performed by the illustrious representative in India of His Imperial Majesty the King-Emperor, and the pleasure is still further enhanced when the representative is one who will leave his name stamped on the history of India as one of the noblest, greatest and most courageous of her Viceroy's and as a staunch and sympathetic friend of the Ruling Princes and their States, a Viceroy who is regarded by every class and community throughout the country with feelings of the deepest gratitude and affection. This sense of honour and pleasure is shared not only by the members of my family, but by my Sirdars and people as well. Whilst to me personally, who have had the privilege of enjoying Your Excellency's friendship and who has received much kindness and hospitality at your hands ever since your arrival in India, the fact of your presiding at to-day's function is a cause of very special gratification not only as the son of my father, but as one conversant with all shades of public opinion in the state. I can say without fear of contradiction that, as stated in the inscription on the canopy, the late Maharaj Lal Singh Bahadur is ever remembered for his piety and wisdom, nobility of mind and generosity of heart, and that his honesty of purpose and kindness of disposition endeared him to all with whom he came in contact. Although I was only 7 years of age at the time when it pleased Providence to call him away, my recollections of those early years are still abundantly enriched by his fatherly love and solicitude, whilst to his elder son, his late Highness the Maharaja Sir Dungar Singhji Bahadur, he was a very real guide, philosopher and friend in spite of the fact that, in his later years, failing health prevented him from actively continuing his great work in the State as President of the Council. Ever maintaining the best traditions of the Rajput race by his unfailing courtesy, he was fond of a quiet and simple life yet always dignified and chivalrous, and of a strong personality, and commanding as he did the confidence and respect of all alike, he was rightly and popularly acclaimed as the Shield of the State. Both his sons, His late Highness and myself having been adopted out of his immediate family, I consented during the life time of my late mother to the adoption of my second son Maharaj Bijay Singh as the son and successor of the late Maharajah Sahib in order, with the blessings of the Almighty, to perpetuate his line, and the Lalgarh Palace was named after him 14 years ago. Reverence cannot do too much in this world to perpetuate the memory of a father such as mine, and when in response to popular feeling it was settled to erect a statue and fine canopy in honor of His late Highness I also decided that this statue and canopy would be the most fitting complement to the Lalgarh Palace. I would now beg Your Excellency to be kind enough to unveil the statue of the late Maharaj Sri Lal Singhji Bahadur.

His Excellency's Speech

The following is His Excellency the Viceroy's speech:—

YOUR HIGHNESS, LADIES AND GENTLEMEN.—I have now had the honour of knowing His Highness the Maharaj of Bikanir personally for almost exactly five years for he and the Maharajah Scindia were the guests of Lord Minto when I first arrived at Calcutta and continued to stay on as my own guests in that period. I have known him in various capacities, as my guest, as my host, as a dear father, as a wise ruler, as a keen soldier, as a fine sportsman, as a sagacious adviser and in these and many other capacities. Always as my friend, I have known him in sorrow as well as in happiness, and yet to-day it is my privilege as it is yours, to see him in a new character, as an affectionate son, faithful to the revered memory of a father of whom any son might well be proud. I had not myself the pleasure of knowing that father, but those who did, tell us of his great simplicity combined with dignity of character of his piety and rectitude, of his soundness of judgment and honesty of purpose, of his kindness of heart and his old world Rajput courtesy, and His Highness has in a few vivid words painted a picture of one whom all loved and respected. He was the father of two Maharajas of Bikanir and uncle of a Maharaja of Udaipur, and while never himself the Maharaj of Bikanir he had much to do with the administration, and, as President of the Council, was in a position to help and advise his elder son in the discharge of his responsibilities. I need not enumerate all the measures that were undertaken during that period. Suffice it to state that the income of the State was doubled, that shape was then first given to schemes for railway development, an impetus was afforded to educational and medical institutions, while in 1879 the same spirit which is at the present moment so conspicuous in Bikanir, as well as in other States, manifested itself in the supply of camels to the Government of India in connection with the expedition to Kabul. Could Maharaj Sri Lal Singhji have lived to see this day to appreciate the character of his gallant son, to watch his career and note the position he was won for himself in the Empire, and then to realise the filial affection that son has retained for his memory, his heart would indeed have been full to overflowing with joy and pride, and it is with that thought uppermost in my mind that I now proceed to the task that I have been invited to perform. I feel that this monument marks a bright chapter in the glorious history of Bikanir, and I am proud to have the privilege of unveiling the statue of Maharaj Sri Lal Singhji.

TELEGRAMS.

Operations in Mesopotamia,
Fighting on the Tigris Line

DELHI, November 25.

A Press communique says.—Fighting on the Tigris line took place on the 22nd and 23rd November, when the Turks were forced back from their position at Catesiphon. The enemy, however, brought up strong reinforcements, and although we captured some 800 Turks and considerable quantities of arms and ammunition, the main position is not yet in our hands. Details of our casualties have not yet been received.

Up till the 1st October three officers of the Survey of India viz. Captain C. G. Lewis, R. E., Major M. O. C. Tardy, R. E., and Captain E. B. Cardew were wounded in the war. Captain Cardew was also reported missing between the 25th and 26th September.

A Nabob's Gift.

DELHI, November 24.

A press communique says.—His Highness the Nawab of Malerkotla has generously offered to the Government an Ambulance Motor car for use during the war, which has been gratefully accepted by His Excellency the Viceroy.

Officers in Appointments Vacated by
Officers on Field Service.

SIMLA, November 24.

With the approval of the Secretary of State for India, the Government of India have been pleased to sanction services on charge pay *criminally admissible* to officers on the cadre while they perform the duties of appointments vacated by officers absent on field service or employed under the War Office, subject to the limit of the sanctioned number of posts in the Military Works. The service of the officers thus paid will be regarded as on a temporary footing, only and they will revert to their former position on return to India of the officers belonging to the present establishment, unless in the meantime they succeeded to vacancies on the cadre in the ordinary course with effect from the commencement of the war grant to Royal Engineer Officers, awaiting admission to the Military Works services cadre, as well as to those who may hereafter become available for employment with the Military Works.

PUNJAB.

THE LAHORE CONSPIRACY CASE.

Preparations to Attack Magazines
and Loot Treasuries.

The Attack on Canal Military Guard Detailed.

LAHORE, November 24

In the Lahore conspiracy case to-day approver Bhagat Singh having given explanations of the entries in his diary which briefly recorded the names and movements of some members of the revolutionary party his cross-examination was deferred till to-morrow as he was indisposed. Bache Singh, himself a returned emigrant and member of the Ghadr party of the village Dhuadiki, in the police station of Alga identified a dozen accused and then deposed to the seditious propaganda of his associates, the abortive Forezeper raid, details of which he heard from Phera Singh, inflammatory speeches at fairs, visits of leading conspirators to his village, gatherings previous to the attack on the military guard on Canal Bridge near Amritsar and unsuccessful attempt to raid Kapurthala magazine. As however, only 19 of them turned up for the purpose they decided to postpone the attack on magazine, for they said about 100 or at least 50 men were required to achieve success. It was meanwhile suggested to attack the military guard of Canal Bridge near Amritsar. The attack on the military guard of the Canal Bridge near Amritsar was for the purpose of taking rifles of the guard so that they could use arms for the attack on the Kapurthala magazine. It was further decided to kill Kapur Singh or Pader for his pro-Government views. It was also proposed that they should after looting Kapurthala magazine attack jails at Lahore and Montgomery, release prisoners especially returned emigrants and get them to join in looting Tahsil treasuries and police stations. This was to be followed by general rising. A party of 8 men reduced on one occasion to 7 was selected for the attack on the Bridge. The party accordingly set out for the attack and the approver who had himself taken part in the crime gave a full and detailed account of the abortive attack by seven men and the successful attack by eight men on 11th June, 1915 corroborating the prosecution evidence tendered in the case known as Wailawalla Bridge Murder Case which was tried last summer and which resulted in certain convictions. Newspaper reader must be familiar with the story of the crime in which six rifles were stolen and two sepoys killed. After the murders men got divided into batches, the approver returning to his village via Kapurthala. He was arrested by the police but Jawand Singh and Ishar Singh absconded. Their companions were however arrested. He identified in court various articles referred to in his evidence. Cross-examined by Amar Nath Bhatia Bachan Singh said lectures delivered at fairs by Arian Singh and Bhagat Singh drew on the Likabganj affair, grievances of returned emigrants and Ghadr. A man of Baidal too lectured but only on religious matters. Visitors used to come to Pakhar Singh at Wala Bisakh in the presence of the witness, by day and night and take session. Rur Singh frequently visited Pakhar Singh in his presence. Revolutionary discussion with Pakhar Singh commenced from Mazhar or Poh. Rur Singh and he did discuss Ghadr. He did not remember the occasion when any one else was present at meetings between him and Rur Singh. Rur Singh was a bit deaf but could easily hear what he wanted to hear. Prem Singh was not present when a suggestion of attack on the military guard was made. He denied Rur Singh's coming to his house or having intimacy with his wife. The rest of Mr Bhatia's questions were about the price of sugar purchased, colour of pony, exact time of certain

TELEGRAMS.

Incidents and position of Rur Singh at the time of attack on the guard. In answer to Mr. Bani Prashad the approver replied he had litigation with Mahindra Singh, Jai Kaur his brother's widow had gifted her land to M. hinder Singh who was interceded. He stood security for Pakhar Singh. He had no row with Sham Singh over vegetables. Sahm Singh was taken with him to Ludhiana.

UNITED PROVINCES.

The Benares Conspiracy Case.

BENARES, November 24

In the conspiracy case to-day Baburam continuing said as changed his residence after Bibhut and Manlal had been arrested. He corroborated Manlal's statement about the letter written to him asking him to go to Delhi. At Delhi witness was promised pardon and offered a monthly allowance of Rs 15 by Mr. Page if he could get Rasbehari, Bibhut and Sanyal arrested. He failed in this. In cross-examination witness said his statement was read over to him once by Mr. Page but not at his request. When he met Sachindra told him that he had become approver and that he had not mentioned the names of any one but Norendra and Sachindra. The latter said that Manlal must be killed as he had done great harm but he said nothing about the witness Sachindra advised the witness to retract the statement when called to give evidence in the case in which Sachindra was arrested. Mr. Page had promised him a reward of Rs 1000 if he procured the arrest of Sachindra. He was aware that the Young Men's Association was being watched by police but the Satcharitra Pracharak Mandal was not. The Court then adjourned.

CALCUTTA.

The Work of Women of To-day.

Lady Sanderson's Remarks.

CALCUTTA, November 24.

In opening the annual sale of the Women's Friendly Society Lady Sanderson, wife of the Chief Justice made a few remarks in the course of which she said that the Society was doing much useful work for poor and distressed women in Calcutta. The women of to-day were different from the women of yesterday. She referred to the work that was being done by women at the present moment in England, France and Russia and was glad that the women of Calcutta were not lagging behind their sisters in Europe.

A European Charged Under Arms Act.

CALCUTTA, November 24.

The hearing was resumed to-day by the Chief Presidency Magistrate of the case against A. J. Gange, an European charged under the Arms Act in connection with his pistol which was found in the jungle of Baraset in connection with the Krishnagar Dacoity in October last. Three Bangalee youths were arrested in the same jungle where the pistol was found. The Crown Prosecutor said if he could connect the accused with those three Bangalee youths and the Mauser pistol then his case was proved but as he could not do so he charged the accused under section 22 of the Arms Act for having delivered the pistol to a person without making proper enquiry. After some discussion the charge was framed under section 22 of the Arms Act and the case was adjourned.

Chinese Diplomacy Towards Tibet.

KALIMPONG, November 24

It is reported that the Chinese are endeavouring to conclude a separate peace treaty with Tibet. The Chinese have suspended hostilities for the present and are trying favourably to impress the Tibetans by peaceful methods such as invitations to picnics and friendly dinners etc. No contributions are levied from the inhabitants of the conquered province of Kham and the country people are paid in full for everything taken from them.

BEHAR.

Bakrid Troubles.

41 Hindus Discharged.

MORADPUR, November 24.

The case against 41 Hindus of Futwa Thana (Barh), District Patna, came up for hearing before the District Magistrate, Patna to-day. The case was a sequel to the Bakrid troubles in which the Hindus and Moslems at one place settled the quarrel amicably but at another place the Hindus prevented the slaughter of cows by force. 41 Hindus had been arrested on non-bailable warrants and asked to show cause why they should not be bound down to keep the peace during Mohurram. They had been released on a bail of Rs 200 each and asked to appear on 23rd, but as the Magistrate was away on 23rd the case came up for hearing to-day. Mr Mathuranath Singh, Vakil, showed cause for the Hindus. Mr Joyaswal also appeared for some Hindus. The Court after hearing Mr Mathuranath Singh and Mr Joyaswal dropped the proceedings against the Hindus and discharged them.

The Mohurram had passed off quietly, though the Sub-Divisional Officer of Barh and other police officers with police forces were at the place of occurrence to guard against troubles.

The Bihar Council.

Two Important Resolutions to be Moved.

MORADPUR, November 24

Two very important resolutions are to be moved on the 26th in the Bihar Council by Mr. Trigate and Rai Bahadur Dwarkanath, the first for the appointment of a Committee to enquire into malpractices and corruptions in municipal elections and the second for a Committee to enquire into the causes of floods in North Bihar.

TELEGRAMS.

BOMBAY.

Lord Hardinge's Successor.

BOMBAY, November 24.

In addition to the names of Mr. Chamberlain and Lord Derby, the London correspondent of the "Times of India" refers to the names of Lord Chelmsford and Lord Crawford, said to be in the running for the appointment of the Viceroy of India.

Referring to the above, the "Advocate of India" writes to-day.—Obviously, Lord Derby would be a very popular selection, but Lord Derby at this moment is a very essential figure in the scheme of providing men for the front under the Voluntary system. It is doubtful whether Lord Hardinge would consent to a further extension of his service in the arduous office, but, if he did, it would be of very material assistance to the Government and would give a further guarantee to India that she would get the best man available.

Lord and Lady Willingdon.

BOMBAY, November 24.

H. E. the Governor and Lady Willingdon reached Bombay this morning, on the conclusion of their tour in southern Maharashtra country and the Coast districts. Their tour wound up yesterday with visits to Jamira and Andag. The Nawab of Jamira gave His Excellency a cordial reception and the chief notables of the State attended an informal gathering in his honour. While Lady Willingdon visited the Begum His Excellency opened a new State Laboratory.

Congress Arrangements

A Bulletin Issued.

BOMBAY, November 25.

The first Bulletin regarding the progress of arrangements in connection with the thirteenth Indian National Congress has been issued by the Reception Committee, detailing arrangements for delegates, visitors and volunteers.

CEYLON.

Volcano Bombs.

Invented by a Ceylon Medical Man.

COLOMBO, November 24.

A medical gentleman up country has invented a powerful incendiary war bomb, the formula for which he has forwarded to the Ministry of Munitions in England. The bomb is one with four compartments with British divisions and contains quantities of two powerful acids, alcohol and cotton and wool. When it bursts when shot through a gun or dropped from an aircraft it causes an explosion emitting volumes of poisonous fumes the burst of flames acting with the terrific fury of a live volcano.

SOUTH INDIA

A Small Park in Kurnool.

Presented by a Subedar's Wife.

KURNOOL, November 25.

A small park was instituted near King Market and presented to the public of Kurnool by the widow of the late Govinda Nayudu Subadar Bahadur, late 15th Madras Native Infantry, in honour of the visit to his residence of H. E. Lord Pentland in July last. The late Subadar distinguished himself in Afghan and Burmese wars under Lord Roberts and General Fendergast. Mr. H. A. D. Vernon, President at the inauguration ceremony held this morning at 8 A.M., made a short speech appreciating the services of the late Subadar in the Indian Army.

The Dreaded Elephantiasis in Shertallay.

Travancore Dewan's Promise.

CALICUT, November 24.

The Dewan of Travancore is turning amidst magnificent scenes in Vembanad Lake. When he reached Shertallay which is the proverbial home of elephantiasis the people there complained about the absolute absence of roads and the eternal prevalence of this dreaded disease in the taluk. The Dewan observed that road making was a very expensive affair as not a pebble was available anywhere in the taluk which was an ocean of loose sand many feet deep. He finally promised that a light railway if not a road would be constructed between Shertallay and Alleppey. With regard to the scientific investigation into the causes of the diseases almost special to this Shertallay taluka he said he would wait and see what the committee of Medical men and scientists appointed by the Madras Government to investigate similar diseases in Cochin had to say on the matter before taking any steps.

THE KALLAR REGISTRATION TROUBLE.

No Fear of Breach of Peace.

Kallars of Other Places Show Sympathy.

MADURA, November 24.

The police arrested one more Kallar of Mela Urappanur yesterday at Tirumangalam while he was loitering in the Court premises. All the seventeen Kallars have been charged under section 210 of the Criminal Tribes Act with the offence of refusing to give their finger impressions to the registering officer. The case came on for hearing to-day before the Sub-Magistrate of Tirumangalam. An adjournment was asked for on behalf of the accused for getting the case transferred from the Sub-Magistrate's file. A short adjournment has however been granted. In the meanwhile on the advice of their counsel the other Kallars of the Mela Urappanur Village are expected to surrender themselves to the police and get themselves released on Mughlikas. Till now not even one Kallar has been registered and his finger impression obtained.

TELEGRAMS.

The Kallars of other villages seem to be in sympathy with Mela Urappannur people and it is proposed to have a mass meeting of all the Kallars in the eight Nadus for protesting against the Government's notification of the Mela Urappannur Kallars as a criminal tribe. There is no likelihood of any breach of the peace.

MYSORE.

Kolar Mining Men in the Battlefield.

BOWRINGPET, November 24.
Of the 600 mining men in the battle field, many have been killed and wounded. Kolar men have also suffered. George Schack Sommer, who was the first to have received the Russians' Victoria Cross for conspicuous gallantry and then died of wounds, was an assistant agent of the Oorgaum mine. Captain S. A. Gimmel, of the 6th Highland Light Infantry, who died of wounds in the Dardanelles, was an Assistant Reduction officer of the same mine. Besides others who were killed, intimation has been received of the death of Company Sergeant-Major P. B. Stewart, of the 8th Battalion, Gordon Highlanders, a former Sergeant-Instructor of the K. G. F. Volunteers and on his retirement a Millman of the Mysore Mine, who was killed at the great battle of Loos. Stewart comes of a fighting family. At the time of his death he was in possession of the following medals: King's South African Medal with 2 clasps, Queen's South African Medal with 6 clasps, King George's Durbar Medal, Long Service and Good Conduct Medal and Meritorious Service Medal. In announcing his death to his sister Captain Adamson, Commanding O. Company of the Gordon Highlanders, writes:—Your letter, dated October 10th 1915, addressed to C. S. M. P. Stewart or Officer Commanding O. Company, was handed to me this morning. I regret to have to tell you that on the 25th September, 1915, my dear Sergeant Major, 8 Officers, practically all my N. Cos. and 2-3rds of my men were killed and wounded near Haitsness. Your brother, Peter, was with me during the greater part of the 25th, but when things got particularly desperate about 6 to 7 P. M. he was wounded in the knee and was shortly afterwards shot in the head. By this time my splendid company C. were reduced to about 30 men out of 190 who went into action. All our brave comrades had to be left where they fell, as the reinforcements which should have arrived in the early morning never came. We were reluctantly compelled to fall back being pressed by overwhelming numbers of fresh German troops. No words can express my feelings at the loss of so many magnificent men who had been with me so long and whom I had got to love. Your brother, Peter, was more than my Sergeant-Major. I looked on him as a friend. Unfortunately the ground the Gordons took and had to leave because no reinforcement arrived is still in the enemy's hands, but should the opportunity come you may rest assured that we shall endeavour to find and bury our comrades. Please send a copy of this letter to Peter's family, as I have lost their address. I hope he, who takes away all sorrows and guides and governs all things, will send you courage and strength to bear this heavy burden.

The Mythic Society.

A Lecture on the Times of Tipu.

BANGALORE, November 25.
A meeting of the Members of the Mythic Society Bangalore, took place yesterday evening in the Hall of the Central College with Rev. A. M. Takard, M. A., M. R. H. S., President of the society in the chair. The Hon'ble Col. Sir Hugh and Lady Daly were among those present.

In introducing the lecturer to the audience the chairman said that Rev. Goodwill, the lecturer was one of the original founders of the Society. For the past two or three years pressure of work in other directions had prevented him from taking active part in the work of the society. He had now kindly consented to give the Society a paper on "The British Prisoners in Mysore Fortresses" and he (Chairman) felt sure that paper was worth listening to.

The lecturer spoke more than an hour, relating to the sufferings of the British officers and soldiers taken prisoners in the four Mysore wars. The lantern slides showed the fortresses of Royakota, Osur, Cotradray, Seringapatam, etc., with photos lately taken of the lecturer.

Before closing the proceedings the Chairman remarked that they had heard the tale of suffering and cruelty from the lecturer, cruelty of Tipu, the Kaiser of his times. The heart of Mysore soldiers was not in it and frequently they showed themselves most humane to prisoners. "Would to God," said the Chairman the "same could be said of hordes which have come from the other side of the Rhine."

In thanking the lecturer the Chairman expressed the hope that ere long Rev. Goodwill would give the Society another paper as interesting as the one they had listened to. The expression of this hope was greeted with loud applause which brought the meeting to a close at 1 P. M.

BRIEF TELEGRAMS.

H. H. the Maharaja of Darbhanga arrives in Lahore on Friday the 26th instant, by the Bombay Mail. The visit is in connection with the realising of the Hindu University contributions. The reception is expected on a grand scale.

Captain Valentine Brown Recruiting Officer for the Punjabi Christians is leaving Punjab and proceeding on active service.

Captain Lyall, Recruiting Officer for Sikhs will carry on the recruiting work of the Punjabi Christians at Jullender.

The Sub-Divisional Magistrate, Ramnad, has committed to the Ramnad Session Sub-Inspector Seshu Iyengar and constable Kumaraswamy Naick to take their trial there for the alleged offences of bribery, extortion, wrongful confinement and suppression of crime. The case is posted for the 4th January.

TELEGRAMS.

The criticisms of the U. P. Government on the report of the proceedings of the Committee appointed under Rule 13 of the Rules for conduct of business in the Legislative Council to consider a resolution by the Hon'ble Lala Sukhbir Singh as to the probability of checking the practices of Sadhus, Fakirs and others in the matter of the conversion of minor children into habitual mendicancy have been referred back to the Committee for further enquiry before the Bill is published.

In the Lahore Chief Court to-day before Mr. Justice Chevis and Mr. Justice Le Rossignol the murder reference and appeal preferred by one Mangal Singh and another Jat, who were sentenced to death and transportation for life by the Sessions Judge, Lahore, came on for hearing. Their Lordships after hearing Mr. Bevan Petman for the appellant and the Additional Government Advocate, held the evidence largely circumstantial and discrepant in important particulars and not quite strong for conviction and acquitted both the prisoners.

Orders have been issued under the Defence of India Rules, 1915, forbidding Abdul Kalam Azad, late Editor of the "Al-Hilal" Calcutta, from residing or remaining in any area within the limits of the United Provinces.

The case of Aswinikumar Ganguli, a political suspect who stands charged under Section 109 C. P. C. with bad livelihood under circumstances already reported was brought before Mr. Swinohoe, Chief Presidency Magistrate Calcutta on Wednesday. The case was adjourned "sine die."

A Conference commenced by His Excellency to consider the proposals made to establish a University College in Ceylon took place at Queen's House Colombo yesterday. His Excellency presided.

It is now stated that on the departure of the Governor of Ceylon to England Brigadier-General E. Hackett-Thompson, C. B. General Officer Commanding the troops, will be appointed to administer the Government.

All-India Weather.

SIMLA, November 24.

The rainfall has again been widespread in the east and south of the Peninsula, temperature falling slowly in Burma and northeast India, but still above normal over the head of the Peninsula. The principal rainfall amounts are:—Mysore 4 inches, Ootacamund 1, Mangalore, Madura and Cocanada 1½, Masulipatam 2 and Calingapatam 1. Forecast:—Decrease of rainfall in Orissa and North Madras.

LATEST TELEGRAMS.

Lord Kitchener's Businesslike Proposals to Greek King.

ALLAHABAD, November 25.

LONDON, November 23rd.—Mr. Donohoe who is now at Athens claims to know something of what passed at Lord Kitchener's interviews with King Constantine and M. Skouloudis. Lord Kitchener presented the King in a businesslike way certain defined proposals. Lord Kitchener was impressed and gratified by the audience and he left the palace with a smile and the air of a man who had achieved something. Interviewing M. Skouloudis he asked for something more tangible than the protestations of friendship outlined in the plan of action which guarantee the security of the allied troops. The Premier replied that Greece is prepared to the utmost possible length to satisfy the Allies' legitimate demands. Mr. Donohoe anticipates accord on this basis. The Venezelist papers are jubilant and declare that Greece can hardly decline Lord Kitchener's main proposals (Pioneer Cable).

Lord Kitchener's Firmness. Dramatic Change in Situation.

LAHORE November 25.

A correspondent to the "Exchange Company" states that telegrams from Athens are optimistic. He declares that Lord Kitchener's firmness and tact have dramatically changed the situation.

Rigorous Economy Imperative.

Mr. Asquith's Announcement.

LONDON, November 24.

In the House of Commons Mr. Asquith affirmed that Government would not hesitate to adopt any means which it thought proper and effective to impress upon every class of the community the need for rigorous economy.

Mr. Asquith informed Sir George Robertson that it was not considered advisable to place the whole British and French Forces on the Western front under one Supreme Commander.

Australian Contingents to be Increased.

LONDON, November 24.

MELBOURNE.—The Commonwealth has decided to raise an additional fifty thousand men bringing the Australian contribution by June up to three hundred thousand.

I. C. S. Bill Passed.

LONDON, September 24.

In the House of Commons the Indian Civil Service Temporary Provisions Bill passed through the Committee without amendment and was then read a third time.

Paris Statement.

LONDON, November 24.

The Afternoon Paris communique says there were only minor operations.

శ్రీ సహాయం సరస్వతీస్వాములు సిద్ధిపాడు.

అయ్య

శ్రీ సహాయం సరస్వతీస్వాముల వారు అంత తేలి సాయంకాలం గో గంటలకు వెన్నాడబోతుంటే సంగంసమీపమున ప్రవహించు కాలువలో గిద్ది పొందిరి. వర్షాధి కృముగా నున్నందువలనను యోగియైనందున ప్రాణగతియైనది చక్కగా నిరూపించుటకు ఏ తీనందున వారిని చరమునందే తగు బాగ్యత్రోవించి ప్రాణకాలమున దగు కర్మవృత్తిలో నమాదిజేయ జతులు దలచియున్నారు.

వీరువుగ్గాళ్ళమున మునుపటి గ్రామవాస్తవ్యులు. నియోగి బ్రాహ్మణులు. చెన్నపట్టణమునందు దుర్గభోజమున కై కొన్నిదినములు పుణ్యనీరి. బాల్యములోనే సన్యసించినప్పటికిని స్వప్రయత్నమునలనను బుద్ధివీలకలత, విషయపరిశ్రమము వలన యోగవిద్యను మంత్రశాస్త్రమును నేర్చుకొనిరి. వీరికి పరోపకారమే మఖ్యోద్దేశమైయుండెను. వీరు సర్వంబ్రహ్మ మరియు దాసుసంగంలలో స్థాపించిన మతములోని పరిచారకులను పురవాసులను, ఉదారబుద్ధి చేయనివందల భావముతో తోట్లు చుచుండిరి. వీరు ఆశ్రమసత్వముల క్రిందకు సంగమునకువచ్చి మూడ సంవత్సరముల క్రిందకు గగన్న మెంటు చారికట్టనుండి నివేశమును సంతాపించి మరయును కట్టించిరి.

వీరి ఆంతర్యకామనందు సంగం గ్రామములో జనగు మండి గోపాలకృష్ణ ఘోషలే నేతానమాజమునకు కార్య ద్రష్టగానండిరి. స్వల్పకాలమైనప్పటికిని వీరికి సమాజము నందలి ప్రేమాశ్రద్ధచేతను ఆశ్రమతాళిమనుచుచేతను, చేతనేక చేయవలెనని వెల్లడికొరకలచే సమాజమునను తోట్లుడి ఏమిదనాహుల విలువల ఆంధ్రగీర్వాణపు స్త్రీములను పెట్టె తోనిచ్చుటకు వాగ్దానముచేసిరి. ఇది ఈ మతసాంఘిక విషయములగురించి ఉపన్యసించుచు వచ్చిరి.—ఒక విశేషము.

కృష్ణా గుంటూరు దివ్యజ్ఞాన సంఘము.

ఈ నెల 20 వ తేదీన వ్యాయమూర్తులైన దివానుబాద్దూరు టి. సదాశివయ్యకు బి. ఎ. ఎం. ఎల్ గారి యాధిపత్యము క్రింద కష్టాపంటూరు దివ్యజ్ఞానసంఘమువారి మొదటి సమావేశము జరిగినది. గగన్న మెంటు హిందూబాలికాపాఠశాలలోని కొండలు బాలికల సంకీర్తనతో సభ ప్రారంభమయ్యెను. ఈజిల్లాలనుండియు తదంతర ప్రదేశములనుండియు చాలమంది దివ్యజ్ఞానసమాజ సభ్యులు సభ నలంకరించిరి. సభాధనమున కృష్ణభగవానుని పతము నెలొల్పబడెను. వ్యాపతి వాసు మంతరాపు పఠించుగాన, సదాశివయ్య గారి సంఘ సేనను గూర్చియు స్వార్థత్యాగమును గూర్చి యొక్కింత ముచ్చటించి వారిని అగ్ర సాధిపతిగా నెన్నుకొనవలసినదని కోరగా గోవిందరాజు శ్రీనివాసరావు గారు బలపరిచిరి. గుంటూరు ప్రీక్షాసభలో డిప్టీ ట్రైను మునసులు సింగారాజు నువ్వారావు పఠించుగాన సంఘ సేనాధిపతిగా జరిగిరి. సంఘాద్దేశముల గూర్చి విపులముగా చర్చించిరి. అంత అగ్ర సాధిపతిగా మనస్వసించుచు "ఈ సంఘము ఆంధ్రదేశములోనిది గాన కొండ మెంటుపట్టణముగారి వంటివాడు సభాధ్యక్షుడుగనుండి ఆంధ్రమున యుపన్యసించుటలైన నేను ఆంగ్లమున నుపన్యసించిన దానికిన్న నెక్కువ లాభకారిగా నుండియుండును. ఆంధ్రోన్యముయొక్క ఆదర్శముల నేను మనస్ఫూర్తిగా నమ్ముచున్నాను. భారతీయతీయాదర్శమును కిక్కురి యెప్పుడును పులిపింపకముగా నుండ నేను. ఆంధ్రదేశములోని పుణ్యఖులంకు కలన్పి పుణ్యత్పించిన నీయుద్యమము నెరవేగించున తెలిపిన తరువాత దివ్యజ్ఞాన చరిత్రమును వివరించిరి. ఇటీవల దివ్యజ్ఞాన సమాజమువారిచే మదనపల్లియందు స్థాపించబడిన కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు సి.ఎస్. ట్రైలోకికార్, ఎం. ఏ గారు దివ్యజ్ఞానసమాజముగురించి ఆనాడును ములునాడును, పుస్తకము హిందూదేశమునకు గావలసిన దివ్యము గూర్చి యుపన్యసించిరి.—ఒక విశేషము.

లామాలతగవు. కాశీపాంసం-నవంబరు 22--దల

యితాషీ లామాలతగవు అనునామముగా పరిష్కరింపబడినది. దలయితామగారు ప్రతినిధి స్వయముగా తాషీలామగారి యొద్దకు వెళ్ళుటవలన నిల్లు పరిష్కారమునంది ఈయనకు గాట్సీలో యుచితరీతిని స్వాగత మొసంగి తాషీలామగారి కొత్తమండరమును విడిచిపెట్టెను. చీనా టిబెటు దేశములకు జరిగిన యుద్ధములకుకొంద తాషీలామగారు వెద్ద మొత్తము నిచ్చిరి.

రు 25000 వెలగల నోట్లుసోపుట. — మైదున్సింగులూ దొరతనమువారి కోశాగారమున రు 25000 వెలగల నోట్లుసోపు నని, ఈమోసము బయటపడగానే కోశాగారాధ్యక్షుడు బాబూచేతనే మోహనుతాలూకారు మూర్ఖుడాయెను. తువును పెట్టుట బాంతుల సొమ్ముకూడకొంత ఈకోశాగారముననే యుంచబడినదనియు అదికూడ కనబడుటలేదనియు నిటీవల తెలియవచ్చినది. ఈమొద్యోగిని చెరసాలలోనుంచిరి. అతడు బామినామిన విడుదలచేయగోరెను. అతనికి చాల జబ్బుగా నుండుటచే ఈనెల 20 వ తేదీనకు నగనిని స్వగృహముననే పోలీసువారి కాజలాలో నుంచుటకు జడేబుగారనుమతిచ్చిరి. ఆ తేదీని మరల బామినా నిటీవను దాఖలు చేయబడినది. పూజాపాయములేను. ఇతనిని చెరసాలలోని వైద్యశాలకు వంపకమ్మనిని నీచిని సర్దును గారు చెప్పి నగనిని చెరసాలలోని వైద్యశాలకు నాడుసాయం కాలము తీసికొనిపోయిరి. ఇతనికిల్ల యు సోదరుడును బామినాబిడ్డ గాన రు 25000 బను వారి యొద్ద వసూలుచేయుట కుత్తరు వీయబడినది. సనాకారబాల కులు నినిబాదాబాలను తెచ్చెదరు.

విజ్ఞప్తి చేసిన బారెట్ మార్కు సుపీరియరు లీవరు గడియారము

దీనికి 7 సంవత్సరములు ఉత్తరవాది పత్రం యివ్వబడును.

ఈ గడియారము చాలా కాలము నడిచేటందుకు సీలులో మాకంపె నికిగాను గెట్టితరమైన సామాను లతో చేయబడినది. దీనిలో మా కంపెనే పేరున్న పీసాయిమాట్ల చేసియుండును. ఈ సుపీరియరు లీవరు గడియారము మావద్ద తప్ప యితర కంపెనీలలో దొరకదు. యిది సరియైన కాలము చూపు నదియు నిండా సుందరముగను ఖాతీట్టు అద్దపు మూతగలదియు.

మాకంపెనే పేరు ఎచ్చటను ప్రబలము కావుట కొరకే ఈ గడియారములో మాకంపెనే పేరుపేసి తప్పు పధరకు అమ్ముచున్నాము. మునుపటి నెల రు. 8-0-0. ఇప్పుటి నెల గొలుసుతో చేరి ,, 8-0-0-0.

విక్రొదియూ వాచ్ కంపెనీ, పొకానపేట, మదరాసు.

అపామ పేయము (తీమహా దేవీభాగవతము)

ఇందు రామకథ యావన పాండవాది సత్కథలు మిగుల మనోహరముగ ప్రతిపాదించబడియున్నవి. దీనివల్ల భక్తులగు సకల ముముక్షుజనులకు సుఖకృతములగు పారమార్థిక విషయ ములును ప్రవృత్తిలగు లగుచారికి వాస్తవ్యకములగు పెక్కు ధర్మములును సుసందర్భముగ వర్ణింపబడినవి. మరియు పరదేశ తాత్పర్యము సాక్ష్యముగ సుపరీక్షింపబడినది. ఇట్టి సర్వోత్తమ గ్రంథములను చెప్పే పురోహితి శ్రీ గవర్న మెంటువారి ఓయం యంటల్ మేన్యుస్క్రిప్ట్ ట్రైబ్యరీలోని పృథి ననుసరించి సమర్థకథనము నిచ్చి బ్రాంయించి మహా పండితులచే సంశోధిం పించి సకల లోకానాకారముగ వాండ్రులిపితో మేలికాగిత ములపైని మహారాజశ్రీ రాజా శ్రీమదంతకము జెంకట బగ్గారావు బహదూరువారు శ్రీమేనుమానుదత్తరం జమీన్ దారువారిచే వర్గీకరింపబడినది. ఈ మహాగ్రంథ ముద్రాణమునకు దయచే వనలిన సొమ్ములో సగ వాటా ముత్యము కృత్యమునకు రాజుట్టి దలచి నెల సులభము చేయించిరి.

వారబట్టితో ట్రైయింగు చేయించిన పుస్తకము 1కి రు 1-0-0
మార్బులు కాగితముతో ట్రైయింగు ,, ,, 0-1-0
అబ్జుర కేటరీమిషన్ ప్రెస్ విశాఖపట్టణం వాల్తేరురయ్యేశ్వరప్రసాద్,

THE [PH] HOTEL CLARENCE. GOLD MEDALISTS.

BAKERS, manufacturing Confectioners, and well-known Caterers.

Estimates for Dinners, Evening Parties, and Children's Treats free on application.

WEDDING CAKES, Xmas and, New Year Cakes prepared.

Branches:—

COMMERCIAL HOTEL, Armenian Street.
Y. M. C. A. RESTAURANT, Esplanade
BAR ASSOCIATION RESTAURANT,
High Court Building

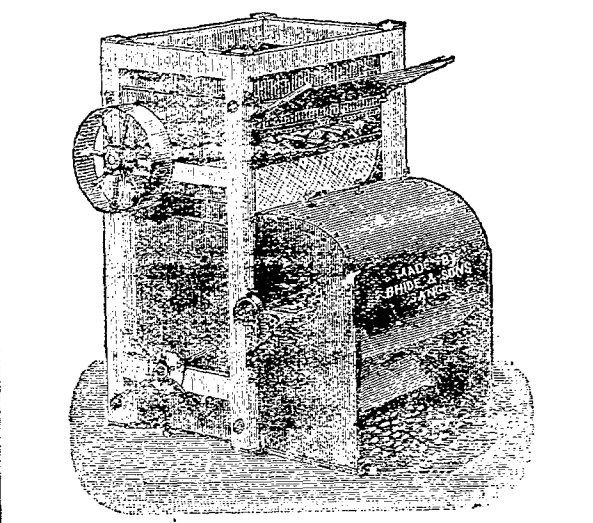
శ్రీ వాల్మీకి రామాయణము

ఆంధ్రవచనము

ఈ పుస్తకమునకు మొత్తము 115 పటములున్నవి. ఇందు అతిసుందరమైన పటములు చేరియున్నవి. కొన్ని ప్రతులే మిగిలి ముందుటగల్గి శ్రీమములోనే ప్రాసెస్ చేసియుకొనవలయును.

బాల, అయోధ్యాకాండములు గోపానుల కాగితములు కాల్కోలైండు గిల్లుపేరు ౧ సంపుటం రంగుటములు 3-౦-౦
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు గోపానుల కాగితము కాల్కోలైండు ౧ సంపుటం రంగుటములు ౨-౦-౦
యద్ధకాండము మూడు భాగములు 3౪ పటములు 3-౦-౦
తైత్తిరీయమేషిక, రావణాసుల కాగితమునైన మంచి అచ్చు మేలైన కాల్కోలైండు బాల, అయోధ్యా కాండములు చేరి ౧ సంపుటము ౫-౦-౦
దీటో అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాం చేరి ౧ సంపుటము ౫-౦-౦
దీటో యద్ధకాండము మూడుభాగ చేరి ౧ సంపుటము ౪-౦-౦
శ్రీరామకాండము ౦-౫-౦
(2కి) ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అంనుకో, ఆనంద ముద్రాదాలయాధి కారులు, మదరాసు.

Bhide & Sons Sangli (Bombay) Manufacturers of Improved Ground Nut Decorticator or opener.

వేరుశనగలను బయట

నూతనాభివృద్ధి నొందిన యంత్రము

ఈయంత్రము వేరుశనగకాయలను పగుల గొట్టుటకు గాను నిర్మింపబడినది. లోపల పప్పును పగుల గొట్టుటకు సుభిడుగా బాగుచును. బొంబాయి నుండి రాను రాజధానలం దన్న భాగముల ప్రకృతినివేసినది.

మామంత్రియును గొనుట మిక్కిలి లాభకరము
విశేషములు తెలుసుకొన గోరువారు ఇంగ్లీషున మాట బ్రాంయించుడు.

బై డె అందు నన్న్, సాంగ్లి - బొంబాయి.

కావలెను

జింతారు చున్నగు సరకులను అమ్ముటకు ఏజెంటును, గుత్తగా కొను వర్తకులును కావలెను. రేట్లు చతురగా నుండును. వివరములు తెలియగోరువారు 0-4-0 బిల్లలను తేల్చి పంపవలెను.

ది మ్యూనుసిల్ కో-ఆపరేటివ్,
ఏజెన్స్ మదరాసు.

రసభగము	తులము 1-కి అనాము 0-10-0
గోరొబగము	" " 7-0-0
జంతున పువ్వు	" " 2-0-0

అ. అ. తాంజనము డిపో, 7, తంబుశెట్టినీధి మదరాసు.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరిత్రములు చక్కని టైలితో వర్ణింపబడినవి. వారి చిత్రపటములు గూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదిగఱ కాంధ్యమున మజియొకటి లేదు. నెల రేఖలు టైండు 0-12-0 కాల్కో టైండు 1-0-0
శ్రీ కృష్ణ దేవరాయని చిత్రపట ముచితము.
వలయువారు:— శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుశెట్టినీధి, మదరాసు.

కావలెను.

ప్రతిగ్రామమునను ఏజెంటు కావలెను. లాభ కరమునునగు. విశేషమగుబడి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేదు. తెలివి గలవారు తమకు విశ్రాంతిగలసమయములలో పనిచేసి నెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చును. విశేషముల తెలిసికొనుటకు „పోస్టు 513 మదరాసు“ అని వ్రాయుడు.

శ్రీలపాట రామాయణము

శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ ప్రణేత్రము. వినుటకు మిక్కిలి యింపుగాను, చదువుటకు మిక్కిలి అనుకరముగానుండు 200 పేజీలగు గ్రంథము— నెల పుస్తకము 1 కి, తపాలా కులీ సహా ఒక రూపాయి పది పుస్తకములు ఒకేసారి కొనువారికి ఒక పుస్తకము బహుమానము. పుస్తకములు దొరకను సలహా.

శ్రీమతి పార్వతివర్ధని, అన్నపూర్ణ,
శ్రీరామలింగము, రాజమండ్రి.

కృష్ణా మోటారు సర్వీస్ కంపెనీ

కృష్ణాజిల్లాలోని యేలూరుతాలూకా యందుగల చింతల పూడికిని యేలూరునకును 3౦మయిల్ల పొడవైన హాకలుభండు రోడ్డుగలను. ఆరోడ్డుమీద యేలూరునకును చింతలపూడికిని రాకపోకలకు ఎడ్లబండ్లుమోడను మూడు 20౦౦టలు పట్టును. ఆప్రయాణమిప్పుడు రెండుమూడుగంటలలో ముగియగల తేలికవచ్చును. ప్రయాణసౌకర్యములు గలగజేయుటకై కృష్ణా మోటారు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఆ కంపెనీవారు ప్రస్తుతము రెండు పెద్ద మోటారు బండ్లను చింతలపూడి రోడ్డుమీద చాడుకయందుంటు కేర్పాట్లను చేయుచున్నాడు.

ఒక మోటారు బండియందు తదనకు 28 మంది ప్రయాణము చేయగలరు. ఈ మానమునందు మోటారుబండ్లు నడుచుట సాగిరంభమగును. బండ్లు ఏ తేదీనండి నడుచునదియును టిక్కెట్లధర వివరమును కంపెనీవారి నిబంధనలను బండ్లు నడుచుట సాగిరంభించుటకు వారడుదినములకు ముందు ఏలూరు నందును చింతలపూడి యందును రోడ్డునకు ప్రక్కలనుండు ట్రేషరులలోను ప్రకటనములమున వెల్లడిచేయుదును.

ప్రాప్తేటరు,
(294) కృష్ణామోటారు సర్వీసు కంపెనీ.

వేరుశనగలను ఒలుచు యంత్రము.

ఇవి ఇంజనీయరులు, యినుప ఓక్కుకంపెనీవారివల్ల తయారు

వేరుశనగకాయలను పగులగొట్టి, పప్పు నలగ కుండ తీయుటకుగాను ఈయంత్రము నిర్మింపబడినది.

కావలసిన రకమును తెలియపరచి నట్లయిన ధరలు తెలియపరచబడును.

చిరునామా:— బీహెచ్ ఫౌండరీ లేక ఓక్కుకంపెనీ, నెం|| 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

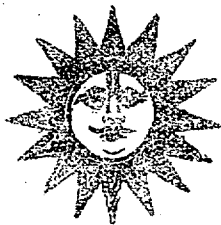
సామాను వర్తకులయిన
చేసి నష్టయి చేయబడును.

రోజు 1-కి 12 గంటల కాలమునకు
50 మొదలు 100 బస్తాలువరకు తయారు
చేయుటకుగాను మూడు తరగతులగు నిర్మింపబడి
య్యవి.

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

పువ్వులమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావల్ల దొరకును. కొనుదాడు మార్గము గలది గమనింపుడు. కరచాందెన్రు మునలగుచు ఇంగ్లీషు వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ ఆంధ్ర కంపెనీ.
(సీ) 21, హమ్మింగ్స్, బొంబాయి.

మదన కామేశ్వర లేహ్యం

ఇది మేహము, నిక్కాక, కుక్కనవ్వు, ఆలిమూతము, హరించి మిక్కిలియును ధాతుప్రసాది, కత్తెనీ, యాకన గుళుకు, సంతాపాప్రసాది, కరచాందెన్రు మునలగుచు కలిగించు కరచాందెన్రు. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 డబ్బీలు. 1-0-0
గునసారాంధ్ర:— ఎరువు, లేబువు, పసువు, అంటు నెక్సోగములను మూలపుటలను, కత్తులను మానును.
2 సీసాలు చాలును. సీసా 1.4-0 వి. 2. చార్జీ కరు.
ఆయుర్వేద సమాజ్, పాంచూరు, గుంటూరు జిల్లా.

సర్వరోగ కుతారము.

ఈ క్రింద కనుబడిన మందును కాలదేద భేదముల తేక ఆర్యావృద్ధులకు శ్రీపురుష లియవలెను సేవించిన ఎప్పుడును నిరోగులుగ నుండగలక.
మరనమంజరి నూత్రలు.
40 గల డబ్బీకము రూ 1-0-0
రామవైద్యనారాయణజీ కేళినజీ
(188) 20 చీసాబార్ రోడు మద్రాసు.

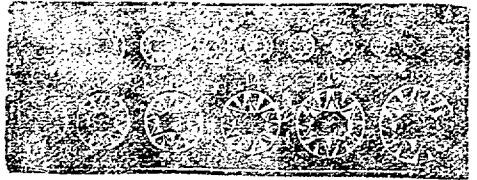
ప్రపంచచరిత్ర

మూడవ సంచిక వెలువడినది.

(గ్రంథకర్త:—గా. హరిసర్వోత్తమరావు ఎం. ఏ.
శైలిసులభము కథలు చదివినట్లు చదువుకొని వచ్చుచు. బహుప్రాచీనకాలమునుండి లోకములోని అన్ని దేశములలో జరిగిన సంగతు లిండు వ్రాయ బడును. చందాకర్ణతి అరుంఛికలకు రు. 2-0-0
అంచెకాలి తను. ప్రవేశియును తను.
సిద్ధమయిన సంచికలు ఏ. పీ. గా పంపుచుము.
మయవాత:— ప్రపంచచరిత్రకార్యాలయము,
(27) 145, కావీధి, మదరాసు అని వ్రాయుడు.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
మరాపు నర్తకులు, మదరాసు శస్త్ర.
తంతి విలాసము:—“ఉమ్మడియార్”

ఇందుక్రింద కనుబడినట్లు ఇతిరక్షణకర్త బర్మానైజులకు తగుమైనట్లు ఇమిలేషన్ కెంపు లున్న వైక్రాంతములు వైక్రా కమలములున్న బేడకానులు అణకానులున్న బంగారపు నగలు న్ను మైరాన్లుగల నగలున్న, పట్టు రుమాన్లును కావలసిన వాడు మూ కావలగులను తెప్పించుకొని ధర్మలను తెలుసుకొని మూతు అర్హుల పంపుదురు. వ్రాయించువాడు. (188)

విధముల బహుముతులతో 15 తులములుగల డబ్బీ 1 కి రూ 1-0-0 తపాల ఖర్చులు 0-8-0
విజయ చాయబడిన “శకుంతలా”

తంబూలమూత్రం 22, కొండచిలుకలు 6, కాక్ నేవన్ బ్రూచి 1, పునగుడ్డలి 1, అత్తెలి 1, పెరికి 6 బహుముతులు త్వరపడును! కొద్దిప్రతులే గలవు! నుంచి సమయము

విరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

(మొదటిభాగము సిద్ధమైనది.) ధర 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0.
ఈ యుద్ధచరిత్ర అందరికీ తెలియగల్గి ముఖ్యతైలిని కేటాల్కొనున ప్రాయబడియున్నది. మా ప్రకటన కలకత్తే భేదములేక ప్రకటించుకొనుచు, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రతినిధియూరూపముగ ముద్రించిన పుస్తకమిదికాదు. ఇతరులు ప్రచురించుకొనుచు లోకమునకు యోగ్య యుద్ధముని విక్రయించు అబద్ధగ్రంథముకాదు. “విజయ గా విరోపాఖండ ము” జర్మనీ మొదలగు వాటికి గలగు యుద్ధమునంతయు వివరించి వ్రాసియున్నది. ఈయుద్ధకాండలను అందరు చదివి గౌరవించుట జర్మనీ యుద్ధము మొదటిభాగము జరిగినవిషయములను చూపుచు. విరోపాఖండము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుగగోరు వారు ఈ మొదటి భాగమునందు దెలుపబడిన యాచరణముల ప్రవృత్తిని వివరించెను. జర్మనీ, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా వంగేరిల నిర్మాణము గతకాలమున విరోపాఖండ గరిగిన మాన్యులు, జర్మనీ యేకాధిపత్యము స్థాపించుట, ఇటలీ యేకపత్యమునందు వింత ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యమును మానుటయు. జర్మనీ యేకాధిపత్యము ఉచ్చదశకుండుట అధికారవిభజనము, రాజకీయము ప్రాంతముల జర్మనీయే చేసిన పోటాపోటీలు బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోపా సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు ఆస్ట్రీయా యుద్ధరాజ్య చంపడెన వెనక సార్వభౌముల యుద్ధప్రయత్నములు సార్వభౌములారంభించిన మహా యుద్ధస్వాసములు గలవు. విరోపా చరిత్రను నింతటిపులముగా నిజకారణ సహితముగా నెదరును వివరించు వ్రాయలేదని నొక్కి చెప్పగలము. పుస్తకమున దీని చరిత్రవారి కీ విషయముల సత్వారముల తెలియును. ఇందులో 80 పేజీలలో చిత్రపటములును, 6 భూగోళపటములును, 120 పుటల విషయము నున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి.యూ.కమునబంపగలము. ఇంటి వంటి శత్రుత్వాభిమానులు వెలుపడుచుండును. ఇందులో అర్థ శేషమును చూచించిన చక్కని ప్రతిమలుగలవు. ఇవ్వబడును. చిరునామా:— సుపీరియర్ పాప్ కంపెనీ, పోస్టు బాకు నెం 167, మద్రాసు. ఇ.

గ్యాల్లీ మోటారు పాఠశాల

మోటారు శైలి, కాన్సు, గ్రయాజీలును స్వయం కార్లు, కాలసిగవారు ఈ క్రింది ఆడముల వ్రాయుడు.
ఈ కంపెనీవారు ఆంగ్లము, విశేష కాలము నుండి మోటారు చక్రమున ప్రవేశించి వహించుట, రాజులు, జమీన్దారులచే అభిమానింబడినవారు మిగతా కొంత కాన్సునాన, పాత కాన్సునాన ముందరిగాన తీసివేయగలరు. తిరుగ మీ కార్లను కావలసినయెడల అమ్మియుమ్మగలరు ఇట్టి సదుపాయ మిచ్చుటమాత్రమే గలదు. మోటారుబండ్లకు కావలసిన టైర్లు, బ్యూబులు యితరసామానులు యోగ్యును మీకు చోకగా అమ్మగలరు. మోటారుబండ్లు అడ్డెయ్య గలరు.
(41) గ్యాల్లీ ఆండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు
Galley & Co, 149, Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారుఇంజనీయర్లు

24 జనవరీ పీటర్సురోడ్డు
(288) మాంబురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.
మోటారుబండ్ల మంత్రినిర్మాణమును, నశపు: భావము ను, బోధనాభ్యసనములను అందించును. పుట్టేక గమనిక:— బాధగూరివిద్యార్థులకు ఈ విధిగలగలమియు, భోజన వికలులు ను ఏర్పాటుచేయబడును. ఇంజనీరు పుట్టినవారు కానువారం భయము తయారైన వైవాకి కిఫాయత్ చేయబడును. స్వల్ప గంభీరమేదికొనబడును. మే కేజుగాకెకి వాగిసికొనుడు.

ఇకాం! ఇండియామహిమ ఇకాం!
ఈ పుస్తకమునందు ఇండియా దేశముయొక్క నిజాని విశేషములను అనేకకాన్తులలానంది గ్రహించి లోక ప్రేమమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియాదేశ ములో జన్మించిన ప్రతిమనవ్యుడును అభ్యర్థియుగా జన్మ కలయును. ఈ పుస్తకమును చదివెదలు. తమలాభములేటి. వైద్యశాస్త్రి మునీశంకర్ గోవింద్, అతంతగినా బేషధాలయము, 157 బ్రాడ్వే, (219) 96 మాంబురోడ్డు, మదరాసు.

త్రికాలదర్శన అద్దము

మీకు భూతభవిష్యత్తుల నూనముల నెరుంగ కోరికగలదేని మీకు వ్రాయండి. త్రికాలఫలము లరయ నిది యొక్కటియే మార్గము. ఈ అద్దపు మునకయి యోగ్యతాపత్రములు మీకు వచ్చి యున్నవి. శ్రీలు, పురుషులు, విద్వలు దీనియందు నమ్మకముగల వారందరు వారి యూహలను, తత్ఫలితములను చెలిసికొనగలరు. దూరదేశముల నున్న మీ బంధువుల స్నేహితుల యోగక్షేమ ములు, యుద్ధసమాచారములు, పరకమునలాభ నష్టములు, వస్తువుల ధరలు, పరీక్షాఫలితములు, కేదోగము మొదలగు ప్రశ్నలకు మా యుద్ధము శృంగికముగ జవాబు ఇచ్చుచు.
ఇట్ల చక్కని సీత అద్దము 6 0 0
సీత అద్దము 5 9 0
సామాన్య అద్దము 2 9 0
ఈ త్రికాల అంగ్లేయభాషలో వ్రాయవలెను. అమాభాయి వాగ్గిజీ ఫతేల్, కరంపాడి. ఆనందాచార్యులుగా, కైరాజిల్లా Ashabhai Vagbhaijee Patel, Karamad. Via Anand Kaira District

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

మదరాసులోని విశాఖ ఏసామానులు ఎన్ని ఎంత విషయగలవి కావలసియున్నను మాత్ర వ్రాసియెవలె స్వయ ముగా భరించుకొని సరస్వతీధరలకు మంధిసామానులను పంపె దము. ఒక్కసారి, పరీక్షించి చూచి మీకే తెలియగలరు. విలాసము:—గో కేలు ఏజెన్సీ కమిషను పురాను (290) 42 పాలాబార్లోడ్డు, మద్రాసు